

Darīsim KOPĀ!

„MUMS ATSLĒDZA ŪDENI UZ ČETRĀM DIENĀM!”

10.–11. lpp.

Kādēļ iedzīvotāji svētkos nesaņēma avārijas dienesta palīdzību,
un kas maksās par noplūdināto ūdeni?

ELEKTROINSTALĀCIJA DZĪVOKLĪ: KĀ IZVAIRĪTIES NO NELAIMES

2020. gadā 3300 ugunsgrēki izcēlās dzīvojamajās mājās, un katra trešā
cēlonis bija bojāta elektroinstalācija vai elektroierīce

2.–3. lpp.

№1 (149), janvāris 2021

www.kopaa.lv

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

KĀ LEGALIZĒT PĀRBŪVI DZĪVOKLĪ

8.–9. lpp.

Ja dzīvoklī veikti
nesaskaņoti remontdarbi,
īpašnieks var saņemt **sodu**.

Uzzinājām, kā nepārkāpt
noteikumus

ATKRITUMU IZVEŠANA SIT PA KABATU

Rīgā vēl nav skaidri zināma atkritumu šķirošanas
sistēma, bet atkritumu vadi jau tiek noslēgti

6.–7. lpp.

ELEKTROINSTALĀCIJA DZĪVOKLĪ: KĀ IZVAIRĪTIES NO NELAIMES

2020. gadā 3300 ugunsgrēki izcēlās dzīvojamajās mājās, un katra trešā cēlonis bija bojāta elektroinstalācija vai elektroierīce

„Saskaņā ar Ugunsdrošības noteikumos noteikto katra dzīvokļa īpašnieka pienākums ir vienu reizi 10 gados uzaicināt sertificētu speciālistu elektroinstalācijas (to starpā zemējuma) darbības pārbaudei. Šis grozījums noteikumu 56. punktā stāties spēkā jau 2017. gada 1. septembrī.”

Ilona MILLERE

Aptuveni 97% Latvijas dzīvojamā fonda ir uzbūvēts līdz 1992. gadam. Mājas pagaidām ir drošas, bet to elektroinstalācijai nepieciešama rekonstrukcija vai nomaiņa. Kā pareizi plānot daudzdzīvokļu mājas vai atsevišķa dzīvokļa energoapgādes sistēmas atjaunošanu?

Kāpēc jāplāno elektroinstalācijas rekonstrukcija?

Latvijā 2020. gadā tika reģistrēti 9000 ugunsgrēki. Aptuveni 3300 aizdegšanās notika dzīvojamajās mājās, trešdaļa gadījumu bija saistīti ar elektroinstalācijas vai elektroaparātu neapmierinošu stāvokli.

– Elektroinstalācija pirmskara vai padomju gados būvētajās ēkās vairs neatbilst mūsdienu elektroenerģijas patēriņam un slodzei elektrotīklā, – Ekonomikas ministrijas rīkotajā seminārā sacīja Latvijas Elektroenerģētiķu un energobūvnieku asociācijas (LEEA) pārstāvis Gunārs Valdmanis.

Elektrotīkla slodze palielinājusies, jo tagad katrā dzīvoklī tiek lietota jaudīga

velas mazgājamā mašīna, liels ledusskapis, televizors, mikroviļņu krāsns, elektriskā cepeškrāsns, dators utt. Ir mainījusies arī īpašnieku izpratne par mājas elektrotīkla drošību.

– Alumīnija vadu vietā, kas izmantoti padomju gados būvētajos namos, šodien instalē vara vadus, – stāsta G.Valdmanis. – Mainījusies arī izolācijas materiāli. Pieredze rāda, ka daži vadu izolācijā izmantotie materiāli, kas ag-

rāk bija ļoti populāri, patiesībā ir bīstami: degot tie izdala indīgas vielas, kas samazina izredzes uz cilvēka glābšanu ugunsgrēka laikā.

Minētie faktori kalpo par pamudinājumu pieņemt lēmumu par elektroinstalācijas rekonstrukciju katrā mājā un atsevišķā dzīvoklī.

Par ko atbild mājas pārvaldnieks?

Par elektroinstalācijas stāvokli – kā uzturēšanu, tā nomaiņu dzīvoklī (aiz sadales skapja) atbild pats dzīvokļa īpašnieks.

Savukārt par koplietošanas elektroinstalācijas drošību un nevainojamu kalpošanu atbild pārvaldnieks,

darbu veikšanai izmantojot līdzekļus no mājas kopējā remonta fonda. Tas noteikts *Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma* 6. panta otrajā daļā par pārvaldnieka veicamajiem obligātajiem pārvaldīšanas darbiem, kuru skaitā ietilpst:

- elektroenerģijas nodrošināšana dzīvojamās mājas kopīpašumā esošajai daļai (arī kopīpašumā esošo iekārtu darbības nodrošināšanai),
 - dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts,
 - dzīvojamās mājas energoefektivitātei izvirzīto minimālo prasību izpildes nodrošināšana.
- Kaut arī par kopīpašumā esošās elektrosistēmas remontu jā rūpējas pārvaldniekam, dzīvokļu īpašnieku pienākums ir nodrošināt viņam pietiekamu finansējumu.

Par ko atbild dzīvokļa īpašnieks?

Par novecojušu elektroinstalācijas remontu un nomaiņu, kā mēs no-

skaidrojām, savā dzīvoklī rūpējas pats īpašnieks. Gunārs Valdmanis uzsver, ka nepietiekami pievērsta uzmanība vadu stāvoklim var dārgi maksāt.

– Daudzdzīvokļu mājās ugunsgrēks var izplatīties vairākos stāvos, – skaidro speciālists. – Ja izrādās, ka citi dzīvokļu īpašnieki ir cietuši no savlaicīgi nepamanīta bojājuma konkrētā dzīvoklī, pret šī dzīvokļa īpašnieku tiks vērstas prasības segt visu īpašnieku zaudējumus.

Reizi desmit gados – obligāta pārbaude

Protams, uzreiz gribas uzdot jautājumu: kā laikus pamanīt, ka elektrības vadi dzīvoklī kļuvuši ekspluatācijai nederīgi?

Saskaņā ar Ugunsdrošības noteikumos noteikto katra dzīvokļa īpašnieka pienākums ir vienu reizi 10 gados uzaicināt sertificētu speciālistu elektroinstalācijas (to starpā zemējuma) darbības pārbaudei. Šis grozījums noteikumu 56. punktā stāties spēkā jau 2017. gada 1. septembrī.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā skaidro, ka prasība nodrošināt elektroinstalācijas pārbaudi nav

Vai jums ir plāns?

Ja nomaiņa nepieciešama mājas koplietošanas elektroinstalācijai, tad šos darbus var savietot ar kopējo mājas renovāciju. Daļība māju energoefektivitātes uzlabošanas programmā ļaus iedzīvotājiem saņemt grantu 50% apmērā no remontdarbu izmaksām un veikt darbus lētāk.

nekāds jaunums. Patiesībā prasība ir spēkā jau kopš 1965. gada, turklāt iepriekšējā noteikumu redakcija bija bargāka – prasīja īpašniekiem nodrošināt pārbaudi vienu reizi sešos gados.

Kas ir mainījies kopš 2017. gada? Saskaņā ar noteikumu 58. punktu elektroinstalācijas kontaktu savienojumu kvalitāti (piemēram, nozarkārbā, elektrosadales skapī (sadalnē), aizsargierīču uzstādīšanas vietās) pārbauda ar termokameru. Par pārbaudes rezultātiem noformē pārbaudes aktu.

Šī ir ļoti svarīga nianse: dzīvokļa īpašnieks saņem ne tikai sertificēta speciālista aktu, bet arī termokameras fotogrāfiju izdruku. Šo aktu, veicot plānveida pārbaudi, viņam var pieprasīt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) inspektors, bet, ja mājā bijis ugunsgrēks, akts var palīdzēt noskaidrot ugunsnelaimes izcelšanās iemeslus.

Arī kopējo elektroinstalāciju pārbauda

„Koplietošanas elektroinstalācijas stāvokli pārbauda daudzdzīvokļu mājas pārvaldnieks,” komentē VUGD.

Pārbaudes izmaksa – sākot no 100 eiro

Sertificēto speciālistu aptauja liecina, ka elektroinstalācijas pārbaude dzīvoklī maksās apmēram 100–200 eiro. Cena ir atkarīga no elektrības vadu izvietojuma, savienojumu skaita un citām niansēm.

– Ja dzīvoklī ieradīs speciālists, mans ieteikums – pasūtīt viņam papildu darbus, piemēram, elektroinstalācijas pārbaudi zem sprieguma. Pārbaudes laikā speciālists pievienos dzīvokļa tīklam jaudīgu elektroierīci ar regulēšanas iespēju. Viņš pakāpeniski palielinās ierīces jaudu un pārbaudīs, kā elektroinstalācija reaģē uz slodzi, vai nav novērojama atsevišķu sistēmas elementu silšana, – saka Gunārs Valdmanis.

Ļoti labi, ja pēc pārbaudes speciālists var izsniegt dzīvokļa elektroinstalācijas un savienojuma vietu plānu. Tas būtiski atvieglos mājas vai dzīvokļa uzturēšanu nākotnē.

Svarīgi!

Elektroinstalācijas darbības pārbaudi atļauts veikt speciālistam ar speciālu izglītību un pielāgta līmeni, ko apliecina speciāla apliecība.

Tāpat šādu pārbaudi var uzticēt meistaram, kurš saņēmis Latvijas Elektroenerģētiku un energobūvnieku asociācijas vai arī Latvijas elektriķu brālības sertifikātu.

Par būtisko

– **Kādas elektroapgādes problēmas daudzdzīvokļu mājās ir vislielākās?**

– Drošinātāju tehniskais stāvoklis, – atzīst Gunārs Valdmanis. – Ja vecais drošinātājs ir bojāts, tad iedzīvotāji bieži izlīdzas ar vienkāršu stiepli, kuras diametrs izvēlēts pilnīgi nejauši, tas ir, bez slodzes aprēķina. Viss pareizi, tas palīdz operatīvi atjaunot elektroapgādi dzīvoklī, bet pēc tam lietotāji parasti aizmirst, ka ir izmantojuši stiepli un ka šāda drošinātāja–aizvietotāja resurss agrāk vai vēlāk tiks izsmelts.

– **Vai tas ir bīstami?**

– Jā! Otra problēma, ar kuru mēs saskaramies daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās, ir neapdomīga elektrotīkla ekspluatācija, piemēram, tās pārslogošana. Tas īpaši raksturīgi ziemas mēnešos, kad iedzīvotāji lieto daudz vairāk apgaismes līdzekļu un pieslēdz elektriskās apkures ierīces. Diemžēl lietotāji neuzmanīgi izturas pret to, ka automātiskie drošinātāji, neizturot slodzes, atslēdzas.

– **Vai tad nepietiek ar drošinātāja ieslēgšanu?**

– Pirmais un vienīgais, ko dara lietotājs, – ieslēdz atpakaļ drošinātāju un izslēdz liekās elektroierīces, lai *korķus vairāk neizsit*. Neviens neinteresējas par iemeslu, kas automātiskajiem

„Diemžēl lietotāji neuzmanīgi izturas pret to, ka automātiskie drošinātāji, neizturot slodzes, atslēdzas.”

drošinātājiem lika izslēgties. To varēja izraisīt nopietns bojājums, piemēram, elektroinstalācijas pārkaršana. Es īpaši uzveru, ka pret šādiem gadījumiem nepieciešams izturēties ar lielu uzmanību, it īpaši tad, ja tie atkārtojas.

– **Par kādām bīstamām situācijām jāzina un jāatceras?**

– Svarīgi sekot līdzi elektrisko savienojumu stāvoklim pašā dzīvoklī. Lūk, tipisks piemērs: slēdžiem, kas paredzēti apgaismošanas ierīcēm, iedzīvotāji patstāvīgi pieslēdz jaudīgākas ierīces. Vai arī atdala no šiem slēdžiem papildu rozetes, lai gan vadu šķēsgriezums tam nav paredzēts. Īpaši jāpiemin nenostiprinātas un valjīgas rozetes. Tādās ir vāji kontakti, rozete sāk silt un dzirkstēlot. Ticiet man, tas ir bīstami.

Pārliecinieties par speciālista sertifikātu!

– **Ar ko sākt, ja īpašnieks nolēmis sākt dzīvokļa elektroinstalāciju?**

– Galvenais, darbs jāuztic profesionālim, kuram ir atbilstošs diploms vai sertifikāts un laba reputācija. Speciālistam jāorientējas plānošanas un mērījumu metodikā, kā arī būvnormatīvos. Šādu zināšanu esamību apliecina elektrodrošības un energobūvniecības sertifikāts.

Tālāk jāpārbauda dzīvoklī esošās elektroinstalācijas stāvoklis. Stāvokļa novērtējumu var iegūt, izmantojot vizuālo pārbaudi un mērījumus. Bieži gadās, ka pārbaude rāda labu elektroinstalācijas stāvokli, un tad nākas aizstāt tikai atsevišķus tās elementus.

Ja mērījumi ir parādījuši, ka elektroinstalācija ir jāmaina visā dzīvoklī, tad iepriekš jāizlemj, kādas elektroierīces tiks izmantotas nākotnē. Ja vēlaties uzstādīt gaisa kondicionētāju, signalizāciju, piespiedu ventilāciju, dzesšanas sistēmu utt., brīdiniet meistaru, lai viņš to ņemtu vērā, veicot aprēķinus.

– **Laikam labāk ietaupīt un nepilnāt jaunas elektroierīces...**

– Nepareizi, elektroenerģijas izmantošana mājokļos nākotnē tikai pieaugs. Cilvēki pierod pie ērtībām, dzīvokļos viņi vēlas ierīkot klimata kontroles sistēmas un signalizāciju; privātmājās – automātiskos vārtus, elektromobiļa uzlādes punktu u. tml. Atsevišķu ierīču jauda samazināsies, bet kopējais elektroierīču skaits turpinās pieaugt. Sākot elektroinstalācijas rekonstrukciju, labāk uzreiz paredzēt iespējamās izmaiņas. **K**

Rīgas apsaimniekotāju asociācijas portāls

www.RigAA.lv

Viss par māju apsaimniekošanu

Gaidām Jūsu jautājumus uz e-pastu info@rigaa.lv

Akciju sabiedrība

RĪGAS NAMU APSAIMNIEKOTĀJS

Apsaimniekojam mājas, kurām ir biedrības vai pilnvarotās personas!

Rīga, Gogoļa 5, tālrunis 67893079, info@rna.lv

AVĪZI BEZ MAKSAS VAR SAŅEMT:

- **Veselības centrā 4, Krišjāņa Barona ielā 117**
- **Bolderājas poliklīnikā, Kapteiņu ielā 7**
- **Rīgas domes Labklājības departamentā, Baznīcas ielā 19/23**
- **Rīgas Sociālā dienesta**
 - Teritoriālajā centrā **Avoti**, Avotu ielā 31, k-2
 - Teritoriālajā centrā **Bolderāja**, Mežrozīšu ielā 43
 - Teritoriālajā centrā **Vidzeme**, Vidrižu ielā 3, Brīvības gatvē 266
 - Teritoriālajā centrā **Purvciems**, Ieriķu ielā 2b
 - Teritoriālajā centrā **Ļaunnieki**, Salnas ielā 2
 - Teritoriālajā centrā **Āgenskalns**, Ed. Smiļģa ielā 46, Ziepju ielā 13
 - Teritoriālajā centrā **Dzirciems**, Baldones ielā 2
 - Teritoriālajā centrā **Ziemeļi**, Hanzas ielā 7
 - Kultūras centrā **Imanta**, Anniņmuižas bulvārī 29
 - Kultūras centrā **Iļģuciems**, Lidoņu ielā 27, k-2
- **Rīgas namu apsaimniekotāja filiālēs:**
 - Gogoļa ielā 5, Rīgā
 - Daugavas ielā 1, Salaspilī
- **Rīgas namu pārvaldnieka iecirkņos un nodaļās**
- **Jūrmalā, Skolas ielā 50, Jūrmalas apsaimniekotāju asociācijas birojā**
- **Jūrmalā, Raiņa ielā 110, aptiekā**
- **Jūrmalā, Nometņu ielā 10, aptiekā**

Nākamo „Darīsim Kopā!” numuru gaidiet 11. februārī

Darīsim KOPĀ!

Avīze „Darīsim Kopā!”
Izdevējs:

SIA „EGO projekts”
Reģistrācijas numurs: 000703294
Tālrunis: 29172377

Reklamas nodāja: 2914/618
<http://www.kopaa.lv>
E-pasts: info@kopaa.lv
Rīga, Gogoļa iela 5, LV-1011
Iznāk sadarbībā ar Rīgas apsaimniekotāju asociāciju grupu
Iespiests: SIA „Poligrāfijas grupa Mūkusalā”

Tirāža: 20 000

Vācijas ražotāja apkures radiatori **“KERMI”**

25% atlaide no veikala cenas!

Projektēšana, piegāde, montāža, garantija

SIA SANREMS

Ūdens skaitītāju Siltumskaitītāju Pārbaude – Nomaīņa – Uzstādīšana Ūdens skaitītāju rādījumu starpības izlīdzināšana

Tāl. 67612523, 67627695, 26327967
Kandavas iela 41a, Rīga

✓ **Kā jāapsaimnieko mājokļi?**

✓ **Kas maksās par remontu?**

✓ **Kādas tiesības ir iedzīvotājiem?**

✓ **Kāpēc aug tarifi?**

Par to visu – mūsu portālā **www.kopaa.lv!**

LIFTS MĀJĀ: IEDZĪVOTĀJU IZDEVUMI PIEAUGS?

Eksperts: „Neatceros Latvijā gadījumu, kad kāds lifts būtu iekritis šahtā. Turklāt tam, kā lifta krišanu rāda filmās, vispār nevar ticēt!”

Liene VARGA

Lifti daudzstāvu mājās bieži salūst, bet iedzīvotājiem, pat nespēcīgiem senioriem, ir jānokļūst uz augšējiem stāviem. Situāciju varētu mainīt jaunie liftu drošības noteikumi, kas stāsies spēkā 2022. gada martā, bet par lifta drošību un nepārtrauktu tā darbību būs jāmaksā...

Kas mainīsies?

Jaunajos noteikumos Nr. 679 *Liftu un vertikālo cēlējplatformu drošības un tehniskās uzraudzības noteikumi*, kuri, kā paredzēts, stāsies spēkā 2022. gada martā, liftiem, kuri tiek ekspluatēti ilgāk par 25 gadiem, ir noteiktas stingrākas liftu drošības prasības.

Tajā pašā laikā stingrākas drošības prasības neizbēgami radīs papildu tēriņus daudzdzīvokļu māju dzīvokļu īpašniekiem, jo par papildu pārbaudēm un remontu būs jāmaksā.

Bīstamas iekārtas

Jautājumu, cik patiesībā bīstami ir Latvijā ekspluatācijā esošie lifti, uzdevām liftu apkalpošanas kompānijas *KONE LIFTI LATVIJA* tehniskajam direktoram Aleksandram Eglītim.

- Kurš Latvijā atbild par liftu stāvokli?

- Par liftu stāvokli atbild dzīvojamās mājas pārvaldnieks. Liftam, tāpat kā automobilim, katru gadu jāveic tehniskā apskate, ko veic akreditēti inspektori. Apskates gaitā inspektoriem jāpārbauda lifta drošības pakāpi un jānodrošina savi priekšraksti. Pārvaldnieka atbildība ir tos izpildīt, pieaicinot remontam tehniskos speciālistus. Ja mājas pārvaldnieks neatrod nepieciešamo finansējumu vai neuzskata lifta remontu kā prioritāru remontdarbu, tad liftu apkalpojošais uzņēmums vienpusēji nevar pieņemt lēmumu par iekārtas remontu vai modernizāciju.

- Kādu ekspluatācijas termiņu liftam dzīvojamā mājā uzskata par drošu? Vai padomju gados būvētajās mājās un pirmskara perioda ēkām liftu kalpošanas termiņi atšķiras?

- Lifta iekārtas ekspluatācijai nav noteikts termiņš, kurā tas būtu uzskatāms par drošu, bet kopējais darba resurss ir 25 gadi.

- Vai Latvijā ir izstrādāts vienots nolietoto liftu modernizācijas vai nomaiņas plāns?

- Man nav ziņu par šāda plāna esamību. Centralizētu plānu varētu pieņemt valsts vai pašvaldības, iekļaujot savā budžetā liftu remontu izmaksas. Dzīvokļu īpašnieki un apsaimniekošanas sabiedrības, kuras kopīgi pārvalda māju, izskata jautājumus par liftu renovāciju un ar to saistītās izmaksas savās kopsapulcēs. Mēs šajā gadījumā pievēršam uzmanību pasūtītājiem, tas ir, mājas pārvaldniekiem.

- Vai Latvijā ir daudz savu laiku nokalpojušu liftu, kurus nepieciešams nomainīt?

- Atbilstoši oficiālajiem datiem patlaban Latvijā ir vairāk nekā 3 tūkstoši liftu, kuri uzstādīti pirms ES vienoto drošības prasību spēkā stāšanās. Šie lifti nav izgājuši pārbaudi saskaņā ar Ministru kabineta 2000. gada 25. aprīļa noteikumu Nr. 157 prasībām.

Remontam – piecciparu skaitlis

- Cik maksā lifta remonts, renovācija vai nomaiņa?

- Uz šo jautājumu nav iespējams atbildēt pirms situācijas novērtēšanas. Ja neatbilstību apjoms ir neliels, pieļauj, ka vecam liftam pietiks ar atsevišķu detaļu nomaiņu, bet lielus bojājumus var novērst, tikai nomainot liftu. Jāņem vērā arī tas, ka, mainot atsevišķas detaļas, kopējais lifta nolietojums nesamazinās un pārējās detaļas nostrādās savu resursu, neatkarīgi no tā, vai atbilst šodienas prasībām vai ne.

Lifta nomaiņas izdevumi ir atkarīgi no daudziem faktoriem: lifta šahtas

izmēriem, stāvu skaita, kravnesības un citiem parametriem. Protams, izdevumus ietekmēs arī apdare, papildu aprīkojums utt.

Tā kā Rīgā joprojām tiek ekspluatēti lifti, kas uzstādīti līdz Otrajam pasaules karam, daudziem no tiem vēl ir perforētās šahtas, to izvietojums un mašintelpas izmēri neatbilst šodienas prasībām. Mainot šādu liftu, jāņem vērā ne tikai pašas iekārtas vērtība, bet arī iespējamais būvdarbu apjoms, kas nepieciešams šahtas vai mašintelpas pielāgošanai.

Šāda lifta renovācijā jāiesaista gan konstruktors, gan arhitekts, gan būvnieki. Izdevumus jāplāno atbilstoši darbu apjomam. Nav iespējams nosaukt izmaksas, bet runa noteikti būs par skaitli ar pieciem cipariem.

Grīda šūpojas

- Vai mājas iedzīvotāji var noteikt, ka lifts ir bīstams? Kādas pazīmes par to var liecināt? Piemēram, ja liftam šūpojas grīda, tas ir bīstams?

- Lifta lietotājs – iedzīvotājs – nav kompetents noteikt, vai iekārta ir bīstama. Tādas pazīmes kā caurumi sienās vai kabīnes grīdā, degšanas smaka, neparasti trokšņi lifta kustības laikā pa šahtu un citas redzamas izmaiņas varētu liecināt par bīstamību. Šajā gadījumā

ieteicams liftu nelietot, pirms iekārtu neapseko speciālisti.

Iekārta uzskatāma par potenciāli bīstamu, ja netiek ievērota normatīvajos aktos noteiktā uzturēšanas un ekspluatācijas procedūra, bet grīdas kustēšanās, ko jūs minējāt, neliecina par lifta defektu. Atsevišķiem padomju gados ražotiem liftu modeļiem, kā arī pirmskara liftiem pasažiera atrašanās kabīnē kontrolē kontakti, kas izvietoti zem grīdas. Lai šī funkcija darbotos, lifta grīdai ir brīvgājiena dažu centimetru robežas. Iespējams, pasažieriem, kuri ir izmantojuši tikai mūsdienu liftus, šāda grīdas kustēšanās var radīt raizes, bet nav vērts baidīties.

- Vai iekārtas nokalpojums ir atkarīgs no stāvu skaita mājā? Vai 9 stāvu un 16 stāvu mājā lifti vienādi ātri nolietojas?

- Lifta kalpošanas ilgums nav atkarīgs no stāvu skaita mājā, bet atsevišķu elementu nolietojums augstākās mājās, protams, palielinās. Piemēram, kabīnes durvis un citus lifta elementus katra konkrētā stāva iedzīvotāji izmanto tieši savā stāvā, tomēr lifta durvis un konstrukcijas elementus pirmajā stāvā izmanto visi, jo tas ir galvenais iekārtas stāvs. Šādu elementu savlaicīga nomaiņa jānodrošina apkalpojošam uzņēmumam, saskaņojot darbus ar mājas pārvaldnieku.

KO NOTEIKS JAUNIE NOTEIKUMI?

Jaunajos noteikumos paredzētās izmaiņas:

- Skaidri noteiktas drošības prasības liftu iekārtām, kuras atrodas ekspluatācijā vairāk nekā 25 gadus.
- Tiks izstrādāti liftu (ar ekspluatācijas termiņu ilgāku par 25 gadiem) novērtēšanas noteikumi un ar tiem saistītie riski.
- Kravas platformām, kas darbojas līdzīgi liftiem (invalīdu vai personu ar pārvietošanās grūtībām celšanai), tiks izstrādāta tehniskās pārbaudes kārtība.
- Tiks skaidri noteikti pārvaldnieka pienākumi liftu un cēlējplatformu drošības nodrošināšanā.

Fakts

Patlaban Latvijā 3734 lifti darbojas vairāk nekā 25 gadus. Pēc jauno normatīvu spēkā stāšanās šīm iekārtām ir jāveic drošības pārbaude un riska novērtēšana.

Galvenais – drošība!

– Kādos gadījumos liftu var atzīt par nedrošu?

– Ja lifta darbība var apdraudēt lietotāju drošību, tas jāaptur nekavējoties.

Protams, pienāk brīdis kad iekārtas resurss ir izsmelts – tas nav bezgalīgs. Tā, piemēram, Rīgas senāko mikrorajonu mājās uzstādīto Mogiļevas liftu rūpnīcā ražoto pirmās paaudzes standarta liftu (ar kravnesību 320 kg) vecums ir apmēram tāds pats kā pirmajām automašīnām *Žiguli*. Jautājums – cik daudz šo automašīnu mēs redzam ielās? Pēc savas pieredzes varu teikt, ka ieraugu ko tādu apmēram reizi nedēļā. Parasti tie ir pienācīgi restaurēti, uzturēti un izskatās kā kolekciju auto.

Savukārt vecs lifts ir domāts visiem. Iekāpjot liftā, cilvēks nevar ietekmēt tā darbību, nevar pieņemt lēmumus, kas viņu varētu pasargāt brauciena laikā. Kāpēc liftiem mēs pievēršam mazāk uzmanības nekā mūsu autoparkam?

„Tādas pazīmes kā caurumi sienās vai kabīnes grīdā, degšanas smaka, netipiski trokšņi list a kustības laikā pa šahtu un citas redzamas izmaiņas varētu liecināt par bīstamību. Šajā gadījumā ieteicams liftu nelietot, pirms iekārtu neapseko speciālisti.”

Vai ir iespējama lifta nokrišana?

– Vai Latvijā ir bijis kāds lifta krišanas gadījums dzīvojamā mājā?

– Man nav zināmi tādi gadījumi. Lifta krišana bieži vērojama spraiga sižeta filmās, bet kādā Krievijā ražotā kino šedevrā lifta kabīne pat izsūtīta caurumu pārsegumā un izlido uz ēkas jumta, ignorējot faktu, ka šāda tipa liftiem tas nav iespējams.

Reālajā dzīvē dzīvojamajā mājā lifta nokrišana šahtā nav iespējama. Visi lifti, to skaitā pat visvecākie, ir aprīkoti ar autonomām mehāniskajām drošības ierīcēm, kuras nepieļauj kritieni pat visu trošu plīšanas gadījumā. Arī trošu pārrāvums nav iespējams, jo Eiropas normatīvi paredz divpadsmitkārtīgu drošības rezervi troses slodzei uz pārrāvumu, arī iepriekšējo gadu standartos ir iestrādāta astoņkārtīga drošības rezerve.

– Ja cilvēks ir iesprūdis liftā, cik ātri jāierodas avārijas brigādei, lai viņu atbrīvo?

– Saskaņā ar ES normatīviem pasažieru evakuācija jānodrošina vienas stundas laikā, ja tai netraucē īpaši nosacījumi, tādi kā transporta sastrēgumi, stihiskas nelaimes u.c. Praksē parasti nav jāgaida pat stunda, pasažierus evakuē no avarējušā lifta agrāk. Evakuācijas izmaksas parasti nosaka ēkas apsaimniekotāja un liftu apkalpojošā uzņēmuma līgums. **K**

VISUS IZDEVUMUS SEDZ PARĀDNIIEKS...

Nemaksājāt dzīvokļa rēķinu?

Uzziniet, kad pārvaldnieks pret jums cels prasību tiesā

O. BLUKIS

Rīdziniece Jeļena strādā par pārdevēju, bet veikala īpašnieks pastāvīgi viņai aizkavē algas izmaksu. Rezultātā Jeļena nevar laikus samaksāt par dzīvokli un tagad pārvaldnieks viņai draud ar tiesu. Vai sievietei var prasīt, lai darba devējs atlīdzina viņai zaudējumus?

Bez vainas vainīga

Jeļena trīs mēnešus nemaksāja par dzīvokli, bet arī neslēpās no mājas pārvaldnieka SIA *Rīgas namu pārvaldnieks*. Pārrunu rezultātā apsaimniekotāja speciālisti apsolīja neiesniegt Jeļenas parādu tiesā.

– Beidzot es saņēmu algu uzreiz par vairākiem mēnešiem, bet lielākā daļa no saņemtās summas gandrīz uzreiz pazuda no konta. Izrādījās, ka *Rīgas namu pārvaldnieks* tomēr ir iesniegjis manu parādu tiesā un ar to sācis strādāt tiesu izpildītājs.

Jeļena neiebilst atdot parādu nama apsaimniekotājam, bet arī tiesu izpildītājs no konta noņēmis 140 eiro par saviem pakalpojumiem.

– Sanāk, ka esmu cietusi tikai tādēļ, ka mans darba devējs laikus nemaksāja algu, – domā sievietei. – Kopumā man ir divi jautājumi: vai pārvaldniekam bija tiesības sniegt prasību tiesā pret mani par tikai dažu mēnešu kavējumu? Vai man ir tiesības prasīt no darba devēja segt papildu izdevumus 140 eiro apmērā par tiesu izpildītāja darbu?

Varbūt vienosimies?

Situāciju komentē un uz jautājumiem atbild *Rīgas namu pārvaldnieka* pārstāve Laura Vaļuma.

– Parasti parādnīkam tiek doti četri-pieci mēneši, lai viņš norēķinātos par parādiem labprātīgi. Vispirms nosūtām viņam atgādinājumus par parādu, un, ja cilvēks uz tiem nereaģē, tikai tad iesniedzam tiesā.

– Kad jūs izsūtāt pirmo vēstuli ar atgādinājumu par parādu?

– Pirmā vēstule tiek sūtīta aptuveni divus mēnešus pēc nemaksāšanas sākuma, otrā – vēl pēc diviem mēnešiem, tas ir, četrus mēnešus pēc tam, kad īpašniekam sāka uzkrāties parāds.

– Kas notiek, ja klients uz jūsu vēstuli nereaģē?

– Tādā gadījumā mēnesi pēc beidzamās vēstules nosūtīšanas mēs nosūtām pirmstiesas brīdinājumu, kurā norādīts datums parādsaistību apmaksai. Ja arī pēc šī datuma klients nesamaksā, tad mēs iesniedzam tiesā. Ja arī pēc tiesas sprieduma klients nevēlas labprātīgi apmaksāt rēķinu, izpildraksts tiek nodots tiesu izpildītājam parāda piespiedu piedziņai. Parāda piedziņas izdevumus apmaksā parādnīks.

– Cik lielai jābūt parāda summai, lai jūs celtu prasību pret nemaksātāju?

– Nav tādas konkrētas summas, pēc kuras saņemšanas mēs vērstos tiesā. Pirms iesniegt prasību, mēs vērtējam parādsaistību apmēru attiecībā pret piedziņas izdevumiem.

Notariāla vienošanās

– Vai Rīgas namu pārvaldnieks slēdz vienošanos ar klientiem par pakāpenisku parāda samaksu?

– Jā, šāda iespēja pastāv. Klientam ar apsaimniekošanas uzņēmumu jāslēdz notariāli apstiprināta vienošanās par parāda samaksu pa daļām noteiktā termiņā. Tā ir vienošanās, ko viņš ir apņēmis izpildīt. (Jeļenas vienošanās notika bez notariāla apliecinājuma – redakcijas piezīme.)

Arī tad, ja tiesas process jau ir sāksis, jebkurā tiesas procesa stadijā klientam ir iespēja noslēgt ar prasītāju notariāli apstiprinātu līgumu par parāda samaksu pa daļām. Šajā gadījumā ar viņu nestrādās tiesu izpildītājs un parādnīkam nebūs jāmaksā piedziņas izmaksas.

Pirms izlīguma noslēgšanas pie notāra klientam ir pienākums aizpildīt un iesniegt pieteikumu, kas atrodas *Rīgas namu pārvaldnieka* mājaslapā. Pēc tam tiks sagatavots grafiks un parāda dzēšanas samaksas projekts, kas noteikti tiks apspriests ar pašu klientu. Ja vienošanās projekts un izmaksas grafiks klientu apmierinās, tad viņam tiks noteikts tikšanās laiks pie notāra.

Klientam ir tiesības izvēlēties notāru, kuram viņš uzticas, ja tāda nav, tad notāru izvēlas apsaimniekotājs.

– Kurš maksās par notāra pakalpojumiem, un cik maksā vienošanās noslēgšana?

– Par notāra pakalpojumiem maksā klients, izdevumi mēdz būt līdz 150 eiro. Notāra atlīdzības apmērs ir atkarīgs no parāda summas, par kādu tiek slēgta vienošanās.

– Kas notiks, ja klients konkrētajā termiņā nesamaksās noteikto summu?

– Ja klients neievēro vienošanās noteikumus, tad notariālais izpildu akts tiks nodots zvērinātam tiesu izpildītājam parāda piespiedu piedziņai.

No redakcijas. Tas nozīmē, ka tiesu izpildītājam ir tiesības uzreiz, bez tiesas sprieduma, sākt naudas piedziņu no parādnīka algas, pensijas vai citiem ienākumiem, kā arī uzkrājumiem bankā. Ja ienākumi ir zemāki par valstī noteikto minimālo mēneša algu, tad tiesu izpildītājam ir tiesības vērst piedziņu uz parādnīka mantu, piemēram, nekustamo īpašumu – dzīvokli. Agrāk, kad vienošanos par parāda pakāpenisku samaksu tika noslēgta bez notāra apliecinājuma, pārvaldnieks zaudēja daudz laika, kamēr prasību iztiesāja un darbu varēja sākt zvērināts tiesu izpildītājs. Šajā laikā parādnīkam bija iespēja savu parādu vai tā daļu samaksāt atbilstoši izveidotajam grafikam.

– Kas notiek, ja klients nepiekrīt doties pie notāra, lai noslēgtu vienošanos par parāda pakāpenisku samaksu, bet ir gatavs bez šīs vienošanās maksāt parādu pa daļām?

– Pret šādu cilvēku mēs vienalga ceļam prasību tiesā.

„Vēlos saņemt kompensāciju!”

Vai Jeļenai ir tiesības prasīt, lai darba devējs atlīdzina viņai tiesu izpildītāja izmaksas? Atgādinām, ka lasītāja uzskata, ka laikus samaksāta alga viņai būtu ļāvusi izvairīties no parāda par mājas pārvaldīšanu.

Atbild juriste Viktorijas Auziņa:

– Lai prasītu zaudējumu atlīdzību, jāpierāda cēloņsakarība starp Jeļenas problēmu un viņas darba devēja rīcību. Jā, darba devējs laikus nemaksāja darbiniecei algu, bet viņa naudu rēķinu apmaksai varēja aizņemt, nopelnīt citur vai ņemt kredītu. Diemžēl nav pierādāma tieša saistība starp algas nemaksāšanu un parādu par dzīvokli, komunālajiem pakalpojumiem. Galu galā, Jeļenai bija iespēja aiziet no šī konkrētā darba un iekārtoties darbā citā darbavietā, lai noteiktā termiņā izpildītu savas saistības pret nama apsaimniekotāju. **K**

ATKRITUMU IZVEŠANA SIT PA KABATU

Rīgā vēl nav skaidri zināma atkritumu šķirošanas sistēma, bet atkritumu vadi jau tiek noslēgti

Ilona MILLERE

Kas būs ar atkritumu vadiem daudzdzīvokļu mājās? Janvārī Rīgas domes deputāti Mājokļu un vides komitejas sēdē atstāja spēkā iepriekšējā sasaukuma domes lēmumu: atkritumu vadiem jābūt slēgtiem. Gada vidū pašvaldība sola daudzdzīvokļu mājās sākt atbilstošas pārbaudes.

Divi viedokļi

Lēmums par atkritumu vadu slēgšanu ir sadalījis divās nometnēs kā galvaspilsētas iedzīvotājus, tā domes deputātus.

„Kaimiņmājā atkritumu vada lūkas ir aizmetinātas, bet mūsu māju apsaimnieko kooperatīvs un visas lūkas ir vaļā,” raksta Margarita Ļebedeva no Pļavnieku mikrorajona. „Esmu dzirdējusi, ka visā

Rīgā atkritumu vadiem mājās jābūt slēgtiem. Kāpēc mūsu pārvaldnieks pārkāpj noteikumus? Iedzīvotāji vēlas, lai atkritumu vads tiktu slēgts: tas smird, tur ir caurvējš, turklāt tas divas reizes ir dedzis.”

Savukārt Andrejs Ronis no Imantas ir aizkaitināts par apsaimniekotāja Rīgas namu pārvaldnieks rīcību, kad tika aizmetinātas atkritumu vada lūkas viņa mājā Kurzemes prospektā: „Mājā uzreiz sākās haoss. Apakštāva kaimiņi vispār pārstāja iznest savus maisus ar atkritumiem. Viņi tos atstāj pie

slēgtā atkritumu vada un gaida, kamēr atkritumus iznesīs sētnieks.”

Rīgas domes noteikumu Nr. 87 Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Rīgas pilsētā 38. punkts tiešām noteic, ka līdz 2021. gada 1. janvārim atkritumu vadiem visās galvaspilsētas mājās jābūt slēgtiem, tomēr daudziem šis lēmums nešķiet pilnīgi pārdomāts.

Vai dome var mainīt lēmumu?

Pagājušajā nedēļā domes Mājokļu un vides komitejas priekšsēdētājs Edmunds Cepurītis izvirzīja jautājumu par atkritumu vadiem apspriešanai komitejas sēdē.

– Daudzi dzīvojamo māju pārvaldnieki uzskata, ka Rīgas domes koalīcija var mainīt lēmumu par

atkritumu vadu slēgšanu, – viņš paziņoja. – Šī iemesla dēļ pārvaldnieki vēl nav tērējuši iedzīvotāju uzkrājumu līdzekļus lūku aizmetināšanai. Mums sabiedrībai tomēr jāparāda, ka lēmumu par atkritumu vadu slēgšanu atbalstām.

Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Vides pārvaldes vadītāja Evija Meģe apstiprināja, ka līdz 1. janvārim lielākā daļa pārvaldnieku nav izpildījuši noteikumu Nr. 87 prasības un nav aizmetinājuši atkritumu vadu lūkas.

– Prasība par atkritumu vadu slēgšanu Rīgas domes noteikumos tika iekļauta pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas ierosinājuma jau 2019. gadā, – viņa paziņoja. – Pēc ministrijas domām, atkritumu vadu saglabāšana padara teju neiespējamu nepieciešamā sašķirotu atkritumu apjoma sasniegšanu. Jā, rudenī Rīgā izplatījās baumas par to, ka noteikumos atkal būs izmaiņas un atkritumu vadi būs jāatver, bet noteikumi nav mainījušies un mainīti netiks.

Kā ziņojumā uzsvēra Vides pārvaldes vadītāja Evija Meģe, atkritumu vadi tiek slēgti, lai iedzīvotājus motivētu šķirot, jo sašķirotu atkritumu izvešana ir bez maksas, tomēr daudzi deputāti pamanija, ka risinājums neizklausās pārlicinošs un līdz galam pārdomāts.

Iebildēs izskanēja fakts, ka, aizverot atkritumu vadu, pārvaldniekam bieži nav iespēja ierīkot pie mājas šķirošanas konteineru laukumu. Tas ir viņa pienākums, bet pie mājas nav pietiekami liela laukuma, kuram varētu brīvi piebraukt speciālais transports.

– Atkritumu savākšanas konteiners var palikt atkritumu vada nišā. Aizliegums skar tikai atkritumu vada izmantošanu, bet izmest atkritumu maisiņus tajā pat nišā novietotajā konteinerā ir atļauts, – iebilda Evija Meģe.

Šī diskusija liek domāt, ka pašvaldība cer atrisināt atkritumu šķirošanas problēmu tikai ar atkritumu vadu noslēgšanu. Savukārt atbildību par iedzīvotāju nodrošināšanu ar iespēju šķirot atkritumus pašvaldība neuzņemas. Par speciālu šķirošanas laukumu izveidošanu jāgādā pašiem iedzīvotājiem vai mājas pārvaldniekam.

– Tas nozīmē, ka pārvaldniekiem pēc iespējas ātrāk blakus esošajiem konteineriem jānovieto pa-

TRĪS JAUTĀJUMI PAR ATKRITUMU IZVEŠANU

Uz jautājumiem atbild Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Vides pārvaldes vadītāja Evija Meģe.

– 2020. gada maijā Rīgu sadalīja četrās zonās, katrā no tām var darboties tikai viens atkritumu apsaimniekošanas operators. Namu apsaimniekotāji noslēdza jaunus atkritumu apsaimniekošanas līgumus, sāka darboties jauni tarifi. Vai pārvaldniekiem dzīvokļu īpašniekiem ir jāizsniedz atkritumu izvešanas līguma kopijas un jāinformē klienti par līguma noteikumiem?

– Rīgas domes noteikumi ir spēkā tikai attiecībā uz līgumu starp operatoru un dzīvokļu īpašnieku pilnvaroto personu – pārvaldnieku. Mēs neiejaucamies komunikācijā starp pārvaldnieku un iedzīvotājiem, to regulē Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums

un pakalpojuma līgums par konkrētu objektu (māju) apkalpošanu. Faktiski pārvaldniekam jāinformē dzīvokļu īpašnieki par līguma noteikumiem, maksas apmēru, konteineru skaitu un izvešanas grafiku.

Mēs publicējam Mājokļu un vides departamenta mājaslapā informāciju par viena atkritumu kubikmetra izvešanas maksu katrā no četrām Rīgas zonām. Iepazīstoties ar Rīgas domes apstiprinātajiem tarifiem, iedzīvotāji var kontrolēt viņiem izrakstītos rēķinus.

– Ko darīt, ja pārvaldnieks neatbild uz iedzīvotāju jautājumiem saistībā ar atkritumu apsaimniekošanu? Vērsties tiesā?

– Iedzīvotājiem ir tiesības vērsties mūsu pārvaldē, mēs sniegsim konsultācijas par jautājumiem, kas saistīti ar tarifiem un rēķiniem.

– Kā no 2021. gada 1. janvāra mainījusies atkritumu izvešanas cena Rīgā?

– Atkritumu izvešanas cenas pieaugums saistīts ar dabas resursu nodokļa paaugstināšanos. Ņemot vērā, ka šis nodoklis ik gadu palielinās par 15 eiro (šogad no 50 līdz 65 eiro par kubikmetru – redakcijas piezīme), tad palielināsies arī maksa par atkritumu izvešanu, ko maksā iedzīvotāji. Šī gada pieaugums ir 0,5–0,7 eiro par kubikmetru.

Maksas pieaugums (ar PVN) par viena nešķirotu atkritumu kubikmetra izvešanu katrā no Rīgas zonām:

- 1. zona (centra rajons un Latgales priekšpilsēta) – operators *Clean R* – no 16,14 līdz 16,78 eiro;
- 2. zona (Pārdaugava: Kurzemes rajons) – operators *Clean R* – no 16,43 līdz 17,07 eiro;
- 3. zona (Pārdaugava: Zemgales priekšpilsēta) – operators *Lautus vide* – no 12,12 līdz 12,72 eiro;
- 4. zona (Ziemeļu rajons un Vidzemes priekšpilsēta) – operators *Eco Baltia vide* – no 16,53 līdz 17,23 eiro.

pildu tvertnes šķiroto atkritumu vākšanai, – uzsvēra Vides pārvaldes vadītāja.

– Ko darīt mājām, kurām nav savas zemes šādam laukumam? – jautāja deputāts Valdis Gavars.

– Šis jautājums katrā mājā jāatrisina individuāli. Pārvaldnieks var pieņemt lēmumu par viena šķirošanas laukuma izveidošanu vairākām mājām.

Deputāts Lauris Ērenpreiss:

„Es uzskatu, ka pašvaldība ir slikti izskaidrojusi iedzīvotājiem izmaiņas, kas saistītas ar atkritumu vadu likvidēšanu. Jāsāk bija nevis ar lūku aizmetināšanu, bet gan ar normālu atkritumu šķirošanas laukumu iekārtošanu. Lēmums noslēgt atkritumu vadus, neradot alternatīvu šķirošanas infrastruktūru, izskatās nepārdomāts un slikti sagatavots.”

Pietiek ar viena iedzīvotāja iesniegumu

– Varbūt vajadzētu atlikt atkritumu vadu slēgšanu līdz pandēmijas beigām, lai cilvēki nestaigātu pa kāpņutelpām ar atkritumu maisiņiem?

„Mājā uzreiz sākās haoss. Apakšstāva kaimiņi vispār pārstāja iznest savus maisus ar atkritumiem. Viņi tos atstāj pie slēgtā atkritumu vada un gaida, kamēr atkritumus iznesīs sētnieks.” Andrejs Ronis no Imantas

– Pandēmiju nevar saistīt ar atkritumu vadu slēgšanu. Esmu dzirdējusi citu viedokli: atkritumu vadi jāslēdz, jo veciem cilvēkiem ir grūti kāpt lejā pa kāpnēm ar atkritumu maisiem. Es uzskatu, ka šis arguments ir nekorekts. Pirmkārt, atkritumi dzīvoklī uzkrājas, jo cilvēki iepērkas, tāpēc viņi vienlīdz iziet no mājas. Otrkārt, atkritumu vadi ir ierīkoti un tiek noslēgti daudzstāvu mājās, kurās ir lifts.

– Kā iedzīvotājiem panākt, lai tiktu novietoti konteineri šķirotiem atkritumiem pie mājas? – jautāja deputāts Valdis Gavars.

– Prakse rāda, ka pietiek ar vienu vai divu dzīvokļu īpašnieku iesniegumu pārvaldniekam. Savukārt pārvaldnieks vērsas pie atkritumu apsaimniekotāja ar iesniegumu par papildu tvertņu uzstādīšanu, norādot to tilpumu un izvešanas biežumu.

– Vai papildu konteineru uzstādīšanai nepieciešams dzīvokļu īpašnieku kopības lēmums?

– Nē, lēmums nav nepieciešams, jo papildu tvertnes šķirotajiem atkritumiem parasti uzstāda

jau esošajā laukumā vai blakus tam. Dzīvokļu īpašnieku kopības lēmums ir nepieciešams, piemēram, jauna laukuma izbūvei ar nojumi.

Vai ir ekonomija?

Deputāts Lauris Ērenpreiss ir pareizi secinājis, ka iedzīvotāji nesāks šķirot atkritumus tikai tadē, ka ir slēgti atkritumu vadi. Pat īpašie, šim nolūkam novietotie konteineri ne vienmēr būs pietiekami iemesli šķirošanai. Vienīgā cerīgā motivācija ir līdzekļu ekonomija.

Diemžēl patlaban dzīvokļu īpašniekiem vispār nav informācijas par to, cik daudz viņi varētu ietaupīt, šķirojot sadzīves atkritumus. Turklāt pastāv aizdomas, ka nekādas ekonomijas nav.

– Iztēlosimies reālu situāciju, – sacīja Lauris Ērenpreiss. – Iedzīvotāji disciplinēti sašķirojuši atkritumus, kā rezultātā sadzīves atkritumu konteiners palicis pustukšs. Savukārt atkritumu operatora mašina konteinerus iztukšo pēc grafika un

izraksta rēķinu par konteineru izvešanas faktu, nevis pēc nodotā atkritumu svara, un iedzīvotājiem atkal būs jāsamaksa pilna pakalpojuma vērtība. Kā kontrolēt šīs lietas?

– Jūsu jautājums daudzdzīvokļu mājām nav aktuāls, – atbildēja Evija Meģe. – Katram pārvaldniekam ir pienākums uzraudzīt konteineru piepildīšanu un novērst nelietderīgu atkritumu izvešanu. Ja tiek novērota pustukša konteineru izvešana, viņš var mainīt atkritumu izvešanas grafiku vai uzstādīt pie mājas mazāka tilpuma konteinerus.

Deputāts Valdis Gavars:

„Patlaban Rīgā ir mazāk atkritumu šķirošanas laukumu nekā bija 2020. gada vasarā. Piemēram, uz visu lielo Torņakalna apkaimi palicis viens šāds laukums. Nav brīnums, ka cilvēki nevēlas šķirot atkritumus.”

Neskatoties uz saņemto kritiku, Rīgas domes Mājokļu un vides komiteja pieņēma lēmumu atbalstīt atkritumu vadu slēgšanu un brīdināt sabiedrību par pārbaudēm, kas sāksies no 2021. gada 1. jūlija. Par nenoslēgtiem atkritumu vadiem pārvaldniekus plāno sodīt. **K**

SVARĪGĀKAIS RĪGAS DOMES NOTEIKUMOS NR. 87 PAR SADZĪVES ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANU RĪGAS PILSĒTĀ

VI. Atkritumu apsaimniekotāja pienākumi un tiesības

28. Atkritumu apsaimniekotājam ir pienākums atkritumu apsaimniekošanu veikt tā, lai tiktu ievērotas normatīvo aktu un ar pašvaldību, kā arī ar klientiem noslēgto līgumu prasības un attiecīgajos publiskās un privātās partnerības vai iepirkuma procedūras dokumentos, kā arī atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā ietvertās prasības.

29. Atkritumu apsaimniekotājs atkritumu apsaimniekošanai izmanto šim nolūkam paredzētos specializētos transportlīdzekļus, kuri aprīkoti ar:

29.1. globālās pozicionēšanas sistēmas (GPS) ierīcēm, kas pašvaldībai nodrošina datu pieejamību tiešsaistes režīmā;

29.2. ierīcēm datu nolasišanai no identificēto konteineru integritātajām radiofrekvencu identifikācijas (RFID) mikrosķēmām.

30. Atkritumu apsaimniekotājam ir pienākums:

30.1. slēgt līgumus ar atkritumu radītājiem vai valdītājiem par atkritumu apsaimniekošanu, piemērojot Rīgas pilsētas pašvaldības apstiprināto maksu par atkritumu apsaimniekošanu un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas noteikto tarifu par atkritumu apglabāšanu;

30.2. pēc publisko pasākumu organizētāju lūguma slēgt līgumus ar publisko pasākumu organizētājiem par publisko pasākumu laikā radušos atkritumu apsaimniekošanu, paredzot atbilstošu pakalpojuma apmaksas kārtību;

30.3. nodrošināt regulāru atkritumu (nešķirotu un dalīti savāktu atkritumu, arī liela izmēra atkritumu, mājsaimniecībā radīto būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu) savākšanu no klientiem. Atkritumu izvešanu aizliegts veikt laikā no plkst. 23.00–5.00, izņemot gadījumus, kad tehnisku apsvērumu vai avārijas apstākļu dēļ nav iespējams atkritumu savākšanu veikt citā laikā;

30.4. atbilstoši normatīvajiem aktiem nodrošināt klientus ar to vajadzībām atbilstoša tilpuma marķētiem atkritumu konteineriem nepieciešamā daudzumā, kā arī nodrošināt atkritumu konteineru identifikāciju (reģistrēts atkritumu konteiners, kas ir aprīkots ar RFID mikrosķēmu konteineru atpazīšanai un kura dizains (forma) ir saskaņots ar Rīgas domes Mājokļu un vides departamentu);

30.5. nodrošināt klientiem, kuri saskaņā ar saistošo noteikumu 7.4. apakšpunktu ir tiesīgi atkritumu savākšanai izmantot priekšapmaksas atkritumu maisus, iespēju iegādāties atbilstoša tilpuma marķētus atkritumu priekšapmaksas maisus;

30.6. saskaņot atkritumu konteineru novietošanas vietu ar nekustamā īpašuma īpašnieku, valdītāju, apsaimniekotāju vai pilnvarotu personu;

30.7. bez papildu maksas nodrošināt atkritumu konteineru labošanu un nomaiņu, ja bojājums radies atkritumu apsaimniekotāja vainas dēļ vai ja nav iespējams identificēt atkritumu bojājuma izdarīšanā vainojamo personu;

30.8. ne retāk kā divas reizes gadā nodrošināt atkritumu konteineru iekšpusē dezinficēšanu;

30.9. sadarbībā ar pašvaldību, organizējot sabiedrības izglītošanas un vides apziņas veidošanas pasākumus, veicināt atkritumu radītāju un valdītāju iesaistīšanos atkritumu dalītā vākšanā un nodrošināt atkritumu dalīti savākšanu, nodrošinot *Atkritumu apsaimniekošanas likumā* un tam pakārtotajos normatīvajos aktos noteikto prasību, kas attiecas uz atkritumu dalīti savākšanu, izpildi;

30.10. ziņot pašvaldībai par atkritumu radītāju un valdītāju iespējamiem administratīvajiem pārkāpumiem;

30.11. nodrošināt atkritumu konteineru novietošanas vietu sakopšanu pēc atkritumu savākšanas, ja atkritumi ir ievietoti tikai atkritumu konteineru novietošanas vietās novietotajos atkritumu konteineros un piesārņojums radies atkritumu apsaimniekotāja vainas dēļ;

30.12. sniegt pašvaldībai informāciju, kas nepieciešama tās funkciju izpildei, atbilstoši normatīvo aktu un noslēgtā līguma prasībām;

30.13. organizēt sabiedrības izglītošanas un vides apziņas veidošanas pasākumus līgumā, kas noslēgts ar pašvaldību, noteiktajā apmērā un kārtībā;

30.14. veikt citus normatīvajos aktos noslēgtajā līgumā noteiktos pienākumus.

31. Atkritumu apsaimniekotājam ir tiesības atteikties savākt atkritumu konteineru novietošanas vietās esošos atkritumus, par to informējot klientu un normatīvajos aktos par administratīvo atbildību noteiktās personas, kuras ir tiesīgas uzsākt administratīvo pārkāpumu procesu par atkritumu apsaimniekošanas noteikumu pārkāpšanu;

31.1. ja atkritumu apsaimniekotājs konstatē, ka vairāk nekā 3 reizes kalendāra mēnesī atkritumi tiek novietoti ārpus atkritumu konteineriem vai pārsniedz konteineru tilpumu, atkritumu apsaimniekotājam un nekustamā īpašuma lietotājam, valdītājam, īpašniekam, apsaimniekotājam vai pilnvarotai personai jāvienojas par papildmaksas noteikšanu par papildus savācamajiem atkritumiem un turpmāk savācamo atkritumu apjoma palielināšanu (papildu konteineru uzstādīšana vai izmaiņu veikšana konteineru iztukšošanas grafikā);

31.2. ja konteinerā ievietoti atkritumi, kas neatbilst uz attiecīgā konteineru norādītajam atkritumu veidam, atkritumu apsaimniekotājam un nekustamā īpašuma lietotājam, valdītājam, īpašniekam, apsaimniekotājam vai pilnvarotai personai jāvienojas par papildu maksas noteikšanu konteineru iztukšošanai, kuras apmēru nosaka atkritumu apsaimniekotājs atkarībā no atkritumu veida;

31.3. ja nav nodrošināta piekļuve atkritumu konteineriem atbilstoši saistošajiem noteikumiem noteiktajām prasībām;

31.4. ja ceļa seguma stāvokļa vai transporta satiksmes ierobežojumu dēļ atkritumu apsaimniekotājs nevar piekļūt atkritumu konteineriem. Šādā gadījumā atkritumu konteineri tiek iztukšoti tuvākajā iespējamā laikā, par to iepriekš vienojoties ar klientu.

[..]

X. Noslēguma jautājumi

38. Daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas apsaimniekotājs sadarbībā ar dzīvokļa īpašuma īpašniekiem par saviem līdzekļiem līdz 2021. gada 1. janvārim slēdz atkritumu stāvumus, nodrošinot atkritumu konteineru uzstādīšanu. Izraugoties atkritumu konteineru uzstādīšanas vietu, daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas apsaimniekotājs un dzīvokļa īpašuma īpašnieki ņem vērā šo saistošo noteikumu nosacījumus un nodrošina, ka atkritumu savākšana un izvešana, kā arī piekļuve atkritumu konteineriem atbilst šajos saistošajos noteikumos izvirzītajām prasībām. Ja daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas apsaimniekotājs un dzīvokļa īpašuma īpašnieki nespēj patstāvīgi rast risinājumu atkritumu savākšanas konteineru uzstādīšanas vietas nodrošināšanai, minētajām personām ir tiesības vērsties Rīgas domes Mājokļu un vides departamentā, lūdzot rast risinājumu attiecīgajai situācijai. Atkritumu apsaimniekotājs nav atbildīgs par atkritumu konteineru uzstādīšanas vietu ierādīšanu.

PĀRKĀPT NOTEIKUMUS IR DĀRGI!

Būvvaldē izstāstīja, kā pareizi rīkoties, lai dzīvoklī nojauktu sienu, pārvietotu sanitāro mezglu vai nomainītu logus

Marina MATROŅINA

Pandēmijas laikā Latvijas iedzīvotājiem ir radies brīvs brīdis, lai veiktu sen atliktu remontu dzīvoklī. Rīgas pilsētas būvvaldes speciālisti atgādina, ka lielākā daļa pārbūvju atļautas tikai tad, ja tās ir saskaņotas. Kādas kļūdas tiek pieļautas remonta laikā, un cik dārgi par tām jāmaksā? Uz šiem jautājumiem atbild Rīgas pilsētas būvvaldes Būvniecības kontroles pārvaldes Tiesiskās atbalsta nodaļas priekšniece Dace Skalbe.

Visvienkāršākais gadījums

Ekonomikas ministrijas un Latvijas Namu pārvaldītāju un apsaimniekotāju asociācijas organizētā zētinātā „Dzīvokļa īpašnieks, to tev vērts zināt” Dace Skalbe pastāstīja par galvenajiem rīdzinieku pieļautajiem pārkāpumiem, remontējot mājokļus.

– Visizplatītākais nelikumīgās pārbūves veids ir nesošo konstrukciju nojaukšana vai jaunu sienu izbūve bez saskaņošanas ar būvvaldi, – saka Tiesiskās atbalsta nodaļas vadītāja.

Klasisks šādas pārbūves piemērs ir vannasistabas un tualetes apvienošana vienā sanitārajā mezglā vai virtuves savienošana ar viesistabu. Ja tādi darbi iepriekš paveikti nelikumīgi, tos legalizēt ir diezgan vienkārši.

– Nenesošo konstrukciju nojaukšanai dzīvokļa saimniekam jāsaņem vienkāršotās pārbūves apliecinājuma karte. Ja nenesošā siena tiek nojaukta daudzdzīvokļu mājās dzīvoklī, tad tā saimniekam šie darbi nav jāsaņā ar pārējiem mājās līdzīpašniekiem, – stāsta eksperte.

Jauns sanitārais mezgls – nepieciešama kaimiņa piekrišana

Sarežģītāks gadījums ir sanitārā mezgla paplašināšana vai tā pārvietošana. Ja pārvietošana skar dzīvokļa koridoru vai citu neapdzīvojamo telpu, tad īpaša problēma ar saskaņošanu nav paredzama. Šādai pārbūvei saskaņojums ar stāvu zemāk esošā dzīvokļa īpašnieku nav nepieciešams.

– Savukārt, ja cilvēks nolēmis izvietot sanitāro mezglu virs apakšējā dzīvokļa dzīvojamām telpām, piemēram, dzīvojamās istabas vai guļamistabas, tad būvniecības dokumentācija jāsaņā ar apakšā esošā dzīvokļa kaimiņu, – saka Dace Skalbe.

– Bieži jautā, kā ir ar virtuves pārbūvi? Latvijas būvnormatīvs dzīvojamo māju iedzīvotājiem pieprasa, lai ar apakšējo kaimiņu tiktu saskaņota tikai sanitārā mezgla pārvietošana, tāpēc, pārvietojot

vai pārbūvējot virtuvi, apakšējā dzīvokļa īpašnieka piekrišana nav nepieciešama.

Interesanti, ka attiecībā uz daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām, kas ir tipveida būves, esam pieraduši, ka visi sanitārie mezgli atrodas viens virs otra, tāpat arī citas telpas: virtuves, guļamistaba u.tml. Mans ieteikums, pirms sākt būvniecības dokumentu noformēšanu, – iepazīties ar faktisko apakšējā dzīvokļa plānu. Iespējams, ka kaimiņš jau pirms jums ir veicis pārbūvi un daudzi saskaņojumi var izrādīties lieki.

Neaiztieciat ratiņtelpu!

Pēc Daces Skalbes teiktā, vēl viens pārkāpums, ko iedzīvotāji bieži pieļauj, ir nesaskaņota koplietošanas telpu pārbūve:

– Minēšu klasiskākos piemērus, tie ir koplietošanas tualetes, ratiņtelpu, bēniņu vai pagrabu telpu pievienošana dzīvoklim.

Dažreiz gadās arī pretēji – iedzīvotāji pārbūves laikā izveido jaunas koplietošanas telpas. Tas notiek, ja īpašnieks vienu lielu dzīvokli pārbūvē par diviem mazākiem un izveido nelielu koridoru ar atsevišķu ieeju katrā jaunajā dzīvoklī.

– **Vai tas ir pārkāpums?**

– Nē, bet būvnormatīvā norādīts, ka piekļuve dzīvoklim jānodrošina no koplietošanas telpām. Izrādās, ka arī šis mazais koridors, kas ir daļa no liela dzīvokļa, kļūst par koplietošanas telpu. Šādos gadījumos legalizācijas process ir pavisam sarežģīts, jo saskaņā ar *Dzīvokļa īpašuma likumā* noteikto īpašniekam šādi pārbūvei ir jāsaņem 100% dzīvokļu īpašnieku piekrišana.

– **Kāpēc?**

– Likums noteic, ka vienīgi dzīvokļu īpašnieku kopība ir tiesīga pieņemt lēmumu par kopīpašumā esošās daļas pārgrozišanu (palielināšanu vai samazināšanu). Ja mājā parādījusies papildu kopīpašumā esoša telpa, mainās katra dzīvokļa īpašnieka kopīpašumā esošā domājamā daļa.

Visi iepriekš aprakstītie gadījumi ir pārkāpumi, bet tie neapdraud iedzīvotāju drošību. Patiesi bīstamas ir nesošo konstrukciju pārbūves.

Parasti tās ir arku izveidošana nesošajās sienās, kā arī daļēja vai pilnīga šo sienu nojaukšana. Mēdz būt arī tā, ka no jauna tiek uzbūvētas nesošās sienas.

– Šādu darbu saskaņošana ir diezgan sarežģīta, – brīdina Dace Skalbe. – Vispirms dzīvokļa īpašniekam jāsaņem pārējo dzīvokļu īpašnieku vairākuma (50% +1) piekrišana. Pēc tam viņam jāpasūta būvprojekts un jāsaņem būvatļauja. Rekonstruēt nesošās konstrukcijas vienkāršotā procedūras kārtībā tikai ar apliecinājuma karti nebūs iespējams.

Pievienot lodžiju istabai ir sarežģīti, bet iespējams

Atsevišķi jāmin tāds pārkāpums kā nesaskaņota lodžiju aizstiklošana. Tā kā katra aizstiklota lodžija maina fasādes kopējo izskatu, dzīvokļa īpašniekam pirms darbu sākšanas šī pārbūve jāsaņā ar dzīvokļu īpašnieku vairākumu (50%+1). Eksperte brīdina:

– Ieteicams, lai cilvēks uzreiz ar dzīvokļu īpašnieku kopību saskaņotu arī iestiklojuma skici. Šeit darbojas princips: „Kas pirmais brauc, tas pirmais ma!” Ja dzīvokļu īpašnieku kopība ar balsu vairākumu jau ir saskaņojusi vienu iestiklojuma skici, tad nākotnē katrs īpašnieks, kurš vēlas iestiklot lodžiju šajā mājā, informē būvvaldi un veic darbus pēc šis skices.

– **Iestiklošana taču nav vienīgais pārbūves veids, kam var tikt pakļauta lodžija!**

– Taisnība, nereti mēs redzam, ka remonta laikā lodžija tiek siltināta un pievienota iekšējām telpām.

– **Šādus darbus var veikt legāli vai arī ar legalizēšanu nodarboties vēlāk?**

– Vispirms īpašniekam jānoskaidro, vai siena starp istabu un lodžiju ir nesoša. No tā būs atkarīgs, vai remontam pietiks ar vienkāršotu apliecinājuma karti vai būs nepieciešams būvprojekts. Pirmajā gadījumā dzīvokļa īpašnieks var sākt darbu, neinteresējoties par kaimiņu viedokli, otrajā gadījumā viņam jāsaņā pārbūvei ar mājās dzīvokļu īpašnieku vairākumu.

Tagad šeit būs veikals!

Kā rīkoties, ja dzīvokļa īpašnieks nolēmis mainīt telpas lietošanas veidu? Šādu jautājumu bieži uzdod iedzīvotāji, kuri iegādājušies dzīvokli, lai tur atvērtu biroju, skaistumkopšanas salonu vai veikalu.

– **Vai to drīkst darīt?**

– Sākšu ar to, ka dzīvokļa dzīvojamās funkcijas izmaiņai kaimiņu piekrišana nav nepieciešama, bet ar funkcijas maiņu telpas īpašniekam var gadīties saskarties ar citām papildu prasībām. Piemēram, organizēt papildu stāvvietas plānotā veikala klientiem. Ja stāvvietas tiks ierīkotas uz mājas piederības kopējās lietošanas zemes, tad veikala īpašniekam būs nepieciešama 3/4 pārējo īpašnieku piekrišana.

– **Vai logu nomainai nepieciešama kaimiņu piekrišana un saskaņojums būvvaldē?**

– Ja citi darbi nav paredzēti un dzīvokļa īpašnieks liek logus, kas atbilst mājas vēsturiskajam veidolam, tam nav nepieciešams nekāds saskaņojums. Ja logi atšķirsies pēc lieluma, rūtojuma, vērtņu daudzuma vai krāsas, tad būvniecības dokumentācija būs nepieciešama.

– **Valda uzskats, ka īpaši grūti mainīt logus pirmskara celtajos namos.**

– Atsevišķas prasības pastāv logu nomainai Rīgas vēsturiskajā centrā. Īpašniekam jāpārbauda, lai jaunie logi atbilstu ēkas arhitektūras stilam, tā vēsturiskajam kopējam veidolam. Uzstādot jaunus logus, kas atšķirsies no mājas kopējā stila, dzīvokļa saimniekam nebūs iespējas tos vēlāk legalizēt.

Nepieciešama 100% dzīvokļu īpašnieku piekrišana

Nereti iedzīvotāji bez atļaujas sāk apkures sistēmas pārbūvi. Viņi domā, ka radiatori ir daļa no viņu dzīvokļa, tāpēc tos drīkst mainīt vai pārvietot, bet *Dzīvokļa īpašuma likumā* noteikts, ka mājas apkures sistēma ir dzīvokļu īpašnieku kopīpašums.

– **Kādi dokumenti ir nepieciešami radiatoru nomainai?**

– Šajā gadījumā dzīvokļa īpašnieks var iztikt bez saskaņojuma ar būvvaldi, taču radiatoru nomainas tehniskā shēma viņam jāpasūta sertificētam siltumtehnikim.

– **Ja dzīvokļa īpašnieks ieplānojis uzstādīt gāzes apkures katlu?**

– Ja īpašniekam ir vēlme dzīvoklī pārbūvēt apkures sistēmu, tad jānoskaidro, kā tā ietekmēs nesošās konstrukcijas – kāda diametra caurumi būs jāurbj sienās. Saskaņā ar jaunajām prasībām, ja šo caurumu diametrs pārsniedz 50 mm, tad nepieciešams būvprojekts. Mazākām atverēm būs pietiekama vienkāršotā būvniecības dokumentācija.

– Gribu piebilst, ka alternatīvās apkures sistēmas ierīkošana dzīvoklī jāsaņā ar 100% mājās dzīvokļu īpašniekiem.

Gaisa nosūcēji virtuvēs rada problēmas

Spēkā esošie Ugunsdrošības noteikumi aizliedz daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem gaisa nosūcējus virtuvēs piesaistīt dabiskās ventilācijas kanāliem. Šis aizliegums attiecas uz dzīvokļiem, kuros ir gāzes plīts vai citas gāzes iekārtas un nav citas ventilācijas, kas nodrošinātu pastāvīgu gaisa apmaiņu un gāzes noplūdes izvadi ārpus telpas.

– **Atsevišķi meistari iesaka virtuves tvaiķu nosūcēja izvadu palaist caur ārsienā izsirtu caurumu. Vai tas ir likumīgi?**

– Saistībā ar jaunajām ugunsdrošības prasībām mēs sākam biežāk saskarties ar ventilācijas atveru patvaļīgu ierīkošanu. Tas ir nelegāls būvdarbu veids.

„Bieži jautā, kā notiek virtuves pārvietošana vai pārbūve. Latvijas būvnormatīvs dzīvojamo māju iedzīvotājiem uzliek par pienākumu ar apakšējo kaimiņu saskaņot tikai sanitārā mezgla pārvietošanu.”

– Kā iedzīvotājiem jārikojas pareizi?

– Pirmkārt, jānoskaidro, vai nosūcējs ir pieslēgts vienīgajam dabiskās ventilācijas kanālam virtuvē. Ja ir otrs ventilācijas kanāls, tad nekas nav jāmaina.

Otrkārt, ja nosūcēja izvads pārklāj vienīgo ventilācijas šahtas atveri, var ierīkot papildu ventilācijas atveri, bet te ir grūtības. Ja jaunās atveres izmērs sienā pārsniegs 50 mm, tad dzīvokļa īpašniekam nepieciešams būvprojekts. Tāpat, ja dzīvokļa saimnieks izvēlēties izsist caurumu virtuves sienā, kas ir nesošā fasādes siena, viņam izmaiņas mājās kopējā izskatā būs jāaskaņo ar dzīvokļu īpašnieku vairākumu.

– Lai uzstādītu zem loga gaisa kondicionētāja kasti, arī ir nepieciešama vairākuma kaimiņu piekrišana?

– Jā, līdzīgas problēmas rodas arī, uzstādot gaisa kondicionētājus. Apbūves noteikumi skaidri noteic, ka satelītantenas, ventilācijas ierīces un tam līdzīgas ierīces nevar izvietot uz ēkas (ielas) fasādes sienas. Izņēmums pieļaujams, ja šīs ierīces ir izpildītas kā arhitektūras formas, kas nepasliktina mājās vispārējo arhitektonisko veidolu un ir paredzētas būvprojektā.

Kā ar sodiem?

– Pieņemsim, ka cilvēks ir veicis nelikumīgu pārbūvi. Kas viņam par to draud?

– Pirmais soda veids ir administratīvais sods. Saskaņā ar *Būvniecības likuma* 25.–31. pantu administratīvo sodu var piemērot vairākos gadījumos. Piemēram, ja persona vispirms ir izpildījusi darbus un tikai pēc tam saņēmusi būvatļauju, tad sods var sasniegt 4000 eiro.

– Vai no būvvaldes sekos atsevišķs sods?

– Jā. Ja būvvalde fiksē nelikumīgu būvniecību, tad vispirms dod termiņu seku novēršanai. Tas

nozīmē, ka dzīvokļa īpašnieks būvvaldes noteiktajā termiņā sakārto dokumentus vai piešķir visam sākotnējo stāvokli.

– Kas notiek, ja cilvēks nav izpildījis prasības termiņā?

– Būvvalde piemēro tādu soda veidu kā piespiedu naudu. Saskaņā ar *Administratīvā procesa likumu* minimālā piespiedu naudas summa fiziskajai personai ir 50 eiro, maksimālā – 5000 eiro.

No *Administratīvā procesa likuma*

Piespiedu nauda:

- (1) Tiesa uzlied piespiedu naudu šajā likumā noteiktajos apmēros.
- (2) Tiesas lēmuma norakstu par piespiedu naudas uzlikšanu nekavējoties nosūta personai, kurai piespiedu nauda uzlikta. Personas pienākums ir samaksāt piespiedu naudu viena mēneša laikā no dienas, kad saņemts lēmums par piespiedu naudas uzlikšanu.
- (3) Persona, kurai uzlikta piespiedu nauda, 14 dienu laikā pēc lēmuma noraksta saņemšanas var lūgt tiesu, kas uzlikusi piespiedu naudu, atbrīvot to no piespiedu naudas samaksas vai samazināt tās apmēru. Tiesa iesniegumu izskata rakstveida procesā.
- (4) Amatpersonai uzlikto piespiedu naudu tā maksā no saviem personiskajiem līdzekļiem.

– Nopietns sods!

– Ir vēl viena nepatīkama ziņa. Rīgā nekustamā īpašuma īpašniekiem, kuru īpašumos fiksēta patvaļīga būvniecība, tiek piemērota paaugstināta nekustamā īpašuma nodokļa (NIN) likme 3% apmērā no kadastrālās vērtības. Tas notiek šādi: pēc nelikumīgas būvniecības konstatācijas būvvaldes speciālisti vēršas Pašvaldības ieņēmumu pārvaldē. Savukārt pārvalde, aprēķinot nodokli mājokļa īpašniekam, piemēro paaugstinātu nodokļa likmi (parastā likme – 0,2%).

– Tātad, ja cilvēks parasti maksā nodokli 100 eiro apmērā, tad pēc pārkāpuma konstatācijas – 1500 eiro?

– Turklāt tas nav viss. Vēl viena sankcija pret pārkāpējiem ir būvnodevas piemērošana piekārtīgā apmērā. Nodevu piemēro iedzīvotājiem, kuri pieprasījuši būvatļauju. Šāda būvatļauja nepieciešama, piemēram, iedzīvotājiem, kuri bez saskaņošanas ir nojaukuši nesošo sienu. Es domāju, ka sankcijas ir pārāk nopietnas, lai riskētu un sāktu pārbūvi bez nepieciešamajiem dokumentiem.

Kādos gadījumos nav iespējams saskaņot pārbūvi?

– Daudzi iedzīvotāji no sodiem nebaidās un domā, ka nelikumīgo būvniecību kaut kā nebūt legalizēs vēlāk.

– Praksē mēs tomēr ļoti bieži saskaramies ar to, ka pārkāpējs nevar saņemt saskaņojumu no kaimiņiem. Atkārtosim vēlreiz, ka ar vienkāršu balsu vairākumu jāaskaņo darbi, kas skar ēkas ārējo izskatu (jumtu, fasādi) vai ja tiek mainītas nesošās konstrukcijas. Lai legalizētu pārbūvi, pārkāpējam jāiesniedz protokols, kurā 50% +1 dzīvokļa īpašnieks devis savu piekrišanu. Ja būvdarbi mainījuši

kopīpašuma apmēru – palielinātas vai samazinātas koplietošanas telpas, protokolā jābūt 100% mājas dzīvokļu īpašnieku piekrišanai. Pat ja runa ir tikai par sanitārā mezgla pārvietošanu, apakšējā dzīvokļa īpašnieks var nepiekrīst un legalizācija nebūs iespējama.

Vēl viena neatrisināma problēma gaida patvaļīgās pārbūves, ja mainīts telpas lietošanas veids. Pieņemsim, ka cilvēks nolēmis atvērt savā dzīvoklī biroju, bet var būt, ka šim birojam ir nepieciešama atsevišķa ieeja, tā kā legāli izvietot biroju piecstāvu mājas trešajā stāvā nebūs iespējams.

Gadās arī tā, ka galvenais šķērslis patvaļīgu darbu legalizācijai ir pašas mājas tehniskais stāvoklis. Pieņemsim, ka nesošo konstrukciju demontāža radījusi tādus draudus ēkai kopumā un visiem iedzīvotājiem, ka to nav iespējams saskaņot. Tādā gadījumā vienīgais risinājums ir atkal piešķirt visam vēsturisko izskatu.

Vēl viens nosacījums nelikumīgas būvniecības legalizācijai ir noteikts Latvijas būvnormatīvos. Tur noteikts pieļaujama stāva augstums: ne mazāks par 2,5 metriem no grīdas tīrās virsmas līdz augšējā starpstāvu pārseguma apakšējai malai. Ja pārbūvējot šī prasība būs pārkāpta, legalizēt no jauna izbūvētās telpas nav iespējams.

Uzmanieties!

– Vēršoties pie iedzīvotājiem, es lūdzu atbildīgi izturēties pret dzīvokļu pārbūvi, – sarunu nobeidz Dace Skalbe. – Nesaskaņoti būvdarbi var novest pie traģēdijām. Pirms pārbūves sazinieties ar sertificētiem speciālistiem un uzziniet, kāda dokumentācija jūsu gadījumā ir nepieciešama.

legādājoties dzīvokli, pārbaudiet, vai tajā nav veikta nelikumīga būvniecība. Kaut arī noteikumus ir pārkāpis iepriekšējais īpašnieks, šo darbu sekas būs jānovērš jaunajam mājokļa īpašniekam. **K**

„Ja mājā ir saskaņota vienas lodžiju aizstiklošanas skice, tad katram iedzīvotājam, kurš vēlas iestiklot lodžiju pēc tam, darbi jāveic tā, kā šajā skicē paredzēts.”

ŪDENS PAZUDA SVĒTKU LAIKĀ

Kā rīkoties, ja mājā, kurā dzīvojat, avārija notikusi brīvdienās?

Svetlana ZIMINA

Rīgā, Zolitūdē, divu 16 stāvu māju 190 dzīvokļu īpašnieki bija spiesti bez ūdens dzīvot visas gadumijas svētku dienas. Iemesls – avārija ūdensvadā un masīva apjoma ūdens noplūde. Māju apsaimniekotājs atjaunoja ūdensapgādi tikai piektajā dienā pēc avārijas. Kā rīkoties, ja gadās nokļūt tādā situācijā?

Kā uz vulkāna

Tautā zināms teiciens vēsta: „Kā Jauno gadu sagaidīsi, tā arī to nodzīvoysi.” Diemžēl iedzīvotājiem no 16 stāvu dzīvojamām mājām Anniņmuižas ielā 2 un 4 šis vēlējums skan kā lāsts.

– Mēs jau visu pagājušo gadu dzīvojam kā uz vulkāna, – stāsta mājas iedzīvotāji. – Ūdeni te noslēdza uz nedēļu–pusotru, te atkal pieslēdza, bet Jaungada svētku dienās mūs atstāja pavisam bez ūdens. Tā bijām spiesti nodzīvot četras dienas.

Mājai Anniņmuižas ielā 2 ūdens padevi noslēdza 31. decembrī, bet otrajai mājai – Anniņmuižas ielā 4 – 2. janvārī.

Avārijas dienesti, neraugoties uz vairākkārtējiem izsaukumiem, neko palīdzēt nespēja – tikai plātīja rokas: remontdarbi brīvdienās esot apgrūtināti. Piedāvāja vai nu gaidīt brīvdienas beigas, kad namu apsaimniekotājs varēs organizēt pilnvērtīgu remontu, vai uzreiz pilnībā nogriezt ūdeni.

Iedzīvotāju mocības beidzās tikai 4. janvārī: avārijas cēlonis beidzot tika atrasts, viss tika salabots, un krānos parādījās ilgi gaidītais ūdens.

– Ja ūdensvads plīst Jaunajā gadā vai svētkos, tas faktiski jāklasificē kā tehnogēna katastrofa, – saka Zolitūdes iedzīvotāji. – Par to mēs esam pārliecinājušies 31. decembrī. Caurules plīsums bija trasē (zem zemes), bet atrast avārijas vietu un novērst bojājumu atbildīgajiem

dienestiem bija nereāls uzdevums – to izpildīt nebija iespējams.

Ārpusē uzglūn koronavīrusus, bet mājās nevar nomazgāt rokas

Bella Ruda dzīvo vienā no daudzstāvu daudzdzīvokļu namiem.

– Labāk nejaudāties, kā mēs gatavojamies svētkiem, – viņa stāsta. – Vai mazgājām grīdas, Vecgada vakarā gājām vannā, griežam komponentus Olivjē un pēc svētkiem kārtīgi nomazgājām traukus? Iespējams, jūs varat iedomāties, kā tas ir – aizejošā gada beidzamajā dienā būt bez ūdens vai vērot, kā tas tek sīkā strūklīnā, bet pēc tam pazūd uz vairākām stundām. Visa valsts šajā laikā klāja galdus, bet mums pat nebija, kur jēdzīgi rokas nomazgāt. Kāds visas četras dienas pirka ūdeni veikalā, dažiem izdevās sagaidīt speciālu mašīnu un uzpildīt kannās gaiši dzeltenu, duļķainu šķidrums. Šo ūdeni cilvēki izmantoja tikai saimnieciskajām un sanitārajām vajadzībām. Visi mēģinājumi sazināties ar mājas pārvaldnieku bija bez rezultātiem.

– Kas bija šo ūdens padeves traucējumu cēlonis?

– 31. decembrī no akas pie mājas parādījās strūklaka – ūdens no zemes nāca ar spiedienu un pakāpeniski applūdināja zālienu un sāka pludot

pa trotuāru. Tas izskatījās jau kā krietns strauts, un mēs sākām nopietni uztraukties, ka tādā veidā noplūdis mājas pamati. Uzreiz zvaniņām apsaimniekotājam – Rīgas namu pārvaldniekam –, bet atbilde bija noraidoša – esot 31. decembris, tātad – brīvdiena, tādēļ remontdarbu nebūs. Pirmais iespējams termiņš, ko solīja pārvaldnieks, bija pirmdienā, 4. janvārī. Mēs, protams, bijām sašutuši, pēc tam pat lūdzām pasteigties, bet neko citu, kā piedāvājumu pilnībā noslēgt ūdeni no apsaimniekotāja nesagaidījām.

Pēc tam zvaniņām uzņēmumam Rīgas ūdens, bet tur uzzinājām, ka viņu avārijas brigāde ar remontdarbiem nenodarbojas, ja nu vienīgi noslēdz ūdens padevi ārkārtas gadījumos. Savukārt visus tehniskos, ar remontiem saistītos jautājumus pašvaldības apsaimniekošanas uzņēmuma Rīgas namu pārvaldnieks teritorijā izlemj šī uzņēmuma speciālisti vai tie darbuzņēmēji, ar kuriem ir noslēgts līgums par pakalpojuma sniegšanu. Tā jautājumu un atbilžu aplis noslēdzās...

„Par tualeti izmantojām spaini”

Daudzstāvu ēku 190 dzīvokļos dzīvo visdažādāko profesiju cilvēki. Piemēram, Vladimirs strādā krematorijā.

– Iedomājieties, atgriezās pēc darba, bet mājās nav ne piliens ūdens, – viņš stāsta. – Mums arī līdz tam bija ūdens padeves problēmas – līdz 16. stāvam ūdens nonāk ar grūtībām, jo mājā ir vājš spiediens. Šī iemesla dēļ mūsu dzīvokļos ir vesela baterija ar ūdens tvertņiem – krājumi. Šie krājumi mūs ar sievu šoreiz izglāba. Vajadzēja taču gan sakopt māju, gan uzklāt galdu un sevi savest kārtībā, jo svētki nav parasti – Jaunais gads taču! Tikai šogad bija citādi – kāda tur vanna, pat duša

nevarējām ieiet. Kaut kā tējkannā sildījām ūdeni un nomazgājāmies. Dzeršanai visas četras dienas ūdeni pirkām veikalā. Gods un slava veikalam – tas pie mums strādā bez pārtraukuma.

Vladimira kaimiņš Aleksandrs sacītajam piekrīt:

– Jā, četras dienas mūsu māja nodzīvoja bez ūdens – nebija ne auksta, ne karsta. Rokas kārtīgi nomazgāt nevarēja, tualeti noskalot arī nebija iespējams. Pilnīga antisānitārija! Tikmēr valdība televizora ekrānā runā par to, cik svarīgi ievērot visus drošības pasākumus cīņā pret koronavīrusu, to starpā – biežāk mazgāt rokas. Kad cilvēki saprata, ka ūdens tuvākajās dienās neparādīsies, kļuva gudrāki un tualetei izmantoja bundžas vai spaiņus, kurus pēc tam iznesa un izlēja pagalmā. Citādi mājā bija neizturami atrasties. Skalojamās kastes tualetēs taču nedarbojās vairākas dienas. Un tas notika XXI gadsimtā! Kurš gan būtu domājis, ka būs jānodzīvo līdz kam tādām?

„Brīvdienās remontēt nevaram!”

Uzņēmumā Rīgas namu pārvaldnieks par kavēšanos ar remontu aizbildinājās ar brīvdienām un to, ka svētku dienās neviens no meistariem nestrādā. Uzņēmuma pārstāvis Kristis Leiškalns paskaidroja, ka vienīgā palīdzība, ko sniedza pārvaldnieks, bija ūdens padeves noslēgšana pilnībā, lai izvairītos no noplūdes:

– Nevar teikt, ka mēs vispār nereaģējām uz iedzīvotāju ziņojumiem par avāriju. Tiklīdz mēs saņēmām izsaukumu 31. decembrī, avārijas brigāde ieradās notikuma vietā un konstatēja, ka avārija ir neliela. Šī iemesla dēļ meistari nolēma nenoslēgt ūdens padevi, lai nesabojātu iedzīvotājiem svētkus. Par nelaimi, dažu dienu laikā cauruļvada bojājums kļuva nopietnāks un noplūdes apjoms palielinājās, tādēļ 2. janvārī mums nebija citas iespējas, kā ūdens padevi pārtraukt pilnībā.

Mājas Anniņmuižas ielā 2 iedzīvotājs Aleksandrs pastāstīja, ka pati ūdens noslēgšana nav izdevusies bez problēmām:

– IZRĀDĪJĀS, ka nevienam nav atslēgas no durvīm un, lai nokļūtu pie mājas Anniņmuižas ielā 2 ūdens padeves ventīļa, nācās uzlauzt 4. nama durvis. Tā vietā, lai atrastu bojājuma iemeslu un novērstu to, mums vienkārši noslēdza ūdens padevi bez jebkāda brīdinājuma. Mums bija jāsaprot – nav cara cienīgi strādāt brīvdienās, kur nu vēl kaut ko salabot 190 dzīvokļu īpašniekiem.

Rezultātā divas mājas atstāja bez ūdens. Mūsu mājām ir 16 stāvi, un tajās dzīvo arī bezpalīdzīgi invalīdi, kuri pat nespēj iziet no dzīvokļa, un māmiņas ar maziem bērniem. Viņas nespēj nokāpt lejā tajā brīdī, kad pie mājas ierodas cisterna un atved ūdeni saimnieciskajām un sanitārajām vajadzībām. Situācija bija ļoti nepatīkama. Arī ūdens piegāžu organizācija kliboja: nebija paziņojumu par to, cik ieradīsies cisternas. Nācās burtiski dežurēt pie loga, lai nepalaistu garām šo brīdi, un operatīvi skriet ar tējkannām un spaiņiem, lai saņemtu ūdens devu. Labi, veselīgs cilvēks arī spēj operatīvi nokāpt, bet padzīvojis cilvēks?

„Pirmdien, 4. janvārī, visi darbi no sākuma līdz beigām aizņēma trīs stundas. Jā, mēs to varējām izdarīt arī brīvdienās, ja vien zinātu par avāriju, bet nezinājām.”

Rakstiet vēstules!

Mēs ieradāties Zolitūdē 4. janvārī, kad izmocītie iedzīvotāji par notiekošo paziņoja sociālajā tīklā Facebook: „Ko iesākt tālāk?”

Paši iedzīvotāji jau bija paguvuši uzrakstīt vēstuli pašvaldības uzņēmumam *Rīgas namu pārvaldnieks* un Rīgas mēram Mārtiņam Staķim, bet atbildi nav saņēmuši.

Vēstļu kopijas tika pārsūtītas arī Latvijas Cilvēktiesību centram un Patērētāju tiesību aizsardzības centram, taču brīvdienās ierēdņi un tiesībsargi uz SOS signālu reaģēt nesteidzās. Pa tālruni avārijas dienesta dežurējošais dispečers apsolīja atrisināt jautājumu un atsūtīt remontbrigādi, tiklīdz tas būs iespējams un meistari būs pieejami, – uzreiz pēc brīvdienām.

Klusie telefoni

Tikmēr turpat sociālajā tīklā Facebook viena no mājas Anniņmuižas ielā 2 iedzīvotājam Jekaterīna K. visu dzīvokļu īpašniekiem piedāvāja organizēties kopīgā *WhatsApp* grupā, kurā kaimiņi varētu operatīvi informēt cits citu vismaz par to, kad tiek atvests ūdens speciālajās cisternās. Mājas pārvaldnieks par ūdens piegāžu laiku tā arī netika ziņojis.

Šo nepilnību uzņēmuma *Rīgas namu pārvaldnieks* pārstāvis Kristis Leiškalns skaidroja šādi:

– Turpmāk mēs šādos gadījumos plānojam klientiem nosūtīt izziņu, bet pagaidām šī sistēma vēl nav pilnībā izstrādāta. Sagatavot papīra sludinājumus par avārijas atslēgumu un ūdens piegādi cisternās brīvdienās ir grūti, tāpēc tas netika izdarīts.

– Kāpēc nebija iespējams 31. decembrī atsūtīt remontbrigādi un uzreiz novērst bojājumu? Tas ietaupītu ūdeni un pasaudzētu cilvēku nervus.

– Caurule plīsa brīvdienā, bet remontdarbi brīvdienās un svētkos ir saistīti ar sarežģījumiem.

– Kurš maksās par avārijā nopludināto ūdeni?

– Par to iedzīvotāji var neuztraukties: caurules plīsums bija pirms mājas ievada skaitītāja, tādēļ zaudējumi nav jāsedz dzīvokļu īpašniekiem.

– Jūsu klienti sūdzas, ka traucējumi ūdens padevē ir regulāri – reizi vai pat divas mēnesī. Novembrī viņiem jau bijis pusotru nedēļu

„Četras dienas mūsu māja nodzīvoja bez ūdens – nebija ne auksta, ne karsta. Rokas kārtīgi nomazgāt nevarēja, tualeti noskalot arī nebija iespējams. Pilnīga antisantitārija!”

„Par nelaimi, dažu dienu laikā cauruļvada bojājums kļuva nopietnāks un noplūdes apjoms palielinājās, tādēļ 2. janvārī mums nebija citas iespējas, kā ūdens padevi pārtraukt pilnībā,” stāsta Kristis Leiškalns no Rīgas namu pārvaldnieka.

„Mums arī līdz tam bija ūdens padeves problēmas, līdz 16. stāvam ūdens nonāk ar grūtībām, jo mājā ir vājš spiediens. Šī iemesla dēļ mūsu dzīvokļos ir vesela baterija ar ūdens tvertņem – krājumi. Šie krājumi mūs ar sievu šoreiz izglāba.”

ilgs ūdens atslēgums. Ar ko ir saistīti šie traucējumi?

– Mums nav informācijas par biežiem ūdens padeves pārtraukumiem šajās adresēs, bet varu apliecināt, ka cauruļvadi daudzās mājās jau ir nokalpojuši savu termiņu un ir nepieciešami nopietni renovācijas darbi. Par cauruļvadu nomainīšanas nepieciešamību mēs runājam jau 10 gadus, bet sevišķu atsaucību tā arī nesaņemam. Vienreizējie remontu dod tikai īstermiņa problēmas risinājumu.

Ceturtajā janvārī no rīta laukumā starp abām Anniņmuižas ielas augstceltnēm aktīvi darbojās uzņēmuma *Infrakom* speciālisti, ar kuriem pašvaldības uzņēmums ir noslēdzis līgumu par remontdarbu veikšanu. Meistari pastāstīja, ka no paša rīta, tūlīt pēc izsaukuma, izrakuši būvbedri, noteikuši plīsuma vietu, uzlikuši žņaugu. Līdz ar to avārija tikusi novērsta. Mūsu ierašanās brīdī ūdens padeve jau bija atjaunota un ekskavators beidza nolīdzināt būvbedri.

Remonta meistari: „Mūs atstāja muļķos!”

Meistari ar avārijas korespondentu sarunājās negribīgi:

– Tagad jūs mūs nofotografēsiet, bet pēc tam mums jāturpina atspēkot to, kas te bija. Patiesībā mūsu vainas šeit nav, jo par avāriju Jaunā gada priekšvakarā mēs nezinājām. Prasiet mūsu priekšniecībai vai *Rīgas namu pārvaldniekam*. Tiklīdz mums piezvanīja pasūtītājs, bet tas notika tikai šodien, mēs uzreiz atbraucām. Tagad viss ir nokārtots. Pašās Jaungada brīvdienās neviens ne zvanija, ne lūdza ko veikt. Tagad varat pārbaudīt – ūdens ir visos dzīvokļos.

– Cik laika jums vajadzēja remontam?

– Pirmdien, 4. janvārī, visi darbi no sākuma līdz beigām aizņēma trīs stundas. Jā, mēs to varējām izdarīt arī brīvdienās, ja vien zinātu par avāriju, bet nezinājām. Saprotyiet mūs pareizi, mēs esam vienkārši strādnieki, mūsu darbs ir konkrēts: izsauca – atbraucām, salabojām, un gatavs, – viens no strādniekiem noplāta rokas. – Reizēm mēdz būt diezgan aizvainojoši, kad tevi atstāj par muļķi, kā bija šajā reizē. Jau no paša rīta, kamēr strādājām pie avārijas novēršanas, uzklusējām par sevi un situāciju visu iespējamo. Paši varat iedomāties, cik pretenziju izskan no divu sešpadsmit stāvu māju neapmierinātiem iedzīvotājiem.

– Arī cilvēkus var saprast: pārtraukumi karstā un aukstā ūdens padevē faktiski sabojāja Jaungada svētku noskaņu. Kādi svētki bez ūdens? Bet kāpēc mēs – ne jau mēs pie tā bijām vainīgi, taču noklausījāmies no cilvēkiem tādas lietas..., – nopūšas cits apkalpojošā uzņēmuma darbinieks.

Turklāt neviens no viņiem nevēlējās nosaukt savu vārdu un uzvārdu, pat ne galvenais inženieris, kurš vadīja remontdarbus.

– Bet cilvēkiem taču jāzina, kam pateikties?

– Iztiksīm arī tāpat.

Līdz Tiesībsarga birojam

– Galvenais ir tas, ka ūdeni mēs tomēr atguvām, – priecājas Bella Rūda. – Vēl vienas tādas Jaunā gada svinības cilvēki neizturētu.

Bella un vēl vairāki dzīvokļu īpašnieki nebija slinki pat svētku dienās apzvanīt pašvaldības dienestus, vērsās Patērētāju tiesību aizsardzības centrā un pie valsts tiesībsarga Jura Jansona.

– Kas cits mums atlika? – Bellas rokas sažņaudzas. – Tas bija murgs, izstiepies vairāku diennakšu garumā. Godīgi sakot, es gribu to aizmirst.

Paši iedzīvotāji, pēc Bellas teiktā, uzskata, ka *jezgas* cēlonis varētu būt pārvaldnieka nevēlēšanās uz līguma strādājošajiem meistariem maksāt pēc brīvdienu tarifa par darbu svētku dienās.

– Ja nu iedzīvotāji iesniegs kolektīvu prasību pret mājas apsaimniekotāju un ar tiesas starpniecību pieprasīs samaksāt morālo kaitējumu par sabojātajiem svētkiem? Vai šīs izmaksas apsaimniekotājam nebūs lielākas par savlaicīgi veiktu remontu brīvdienās?

Likums nenosaka avārijas remonta termiņu

Patērētāju tiesību aizsardzības centra vadītāja **Baiba Vitoliņa** situāciju komentē šādi:

– Iedzīvotāji ir rīkojušies pareizi, nosūtot sūdzību Rīgas pašvaldībai un pašam uzņēmumam *Rīgas namu pārvaldnieks*. Viņi pieprasa, lai apsaimniekotājs sniedz informāciju par ūdens piegādes pārtraukumu cēloni, tomēr vēlos uzsvert, ka likums nenosaka termiņus, kādos pārvaldniekam jāveic avārijas remonts: reizēm avāriju sekas nav iespējams novērst visīsākajos termiņos, piemēram, vienas dienas laikā. Protams, patērētāju interesēs ir pieņemts, ka remontdarbi jāveic pēc iespējas ātrāk.

4. janvāra vakarā mēs vēlreiz sazvanījāmies ar iedzīvotājiem. Kontroles zvans vēstīja labas ziņas: ūdens abās sešpadsmit stāvu mājās patiešām ir. To apstiprināja arī mājas aktiviste Bella Rūda.

– Līdz devītajam stāvam spiediens ir vājš, bet gan karstais, gan aukstais ūdens ir.

Par laimi, stāsts beidzās labi, taču sabojātos svētkus cilvēkiem neatdot. Iedzīvotāji ir sapratuši galveno – šāda apsaimniekotāja pakalpojumi nav nekā vērti. Pavīd pat doma par apsaimniekošanas uzņēmuma nomaīņu. Protams, galīgais lēmums vēl nav pieņemts – šis vispār nav *uz karstām ogļēm* lemjams jautājums, tādēļ tas jāapsver un jāapsprīž dzīvokļu īpašnieku kopsapulcē. **K**

ATBALSTA ATVIEGLOTU PARĀDU ATGŪŠANAS KĀRTĪBU

Saeimas Juridiskā komisija galīgajā lasījumā atbalstīja grozījumus *Civilprocesa likumā*, ar kuriem iecerēts atvieglot parādu atgūšanu par mājas pārvaldīšanas izdevumiem.

Ar grozījumiem plānots noteikt, ka no naudas, kas saņemta par pārdotu ar ķīlu apgrūtinātu nekustamo īpašumu, apmierināmi arī prasījumi par maksājumiem, kas saistīti ar īpašuma pārvaldīšanu un dzīvojamās mājas uzturēšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem.

Pašlaik dzīvokļu īpašniekiem jeb dzīvokļu īpašnieku kopībai ir jāatbild par negodprātīgā vai maksātnespējīgā kaimiņa parādiem un tie

jāapmaksā, lai, piemēram, ziemā mājai netiktu atslēgta apkure – likumprojekta anotācijā atzīmē tā autori.

Likumprojekts paredz noteikt, ka no naudas, kas saņemta par pārdotu ar ķīlu apgrūtinātu nekustamo īpašumu, apmierināmi prasījumi par maksājumiem par šo nekustamo īpašumu, kas saistīti ar pārvaldības darbību veikšanu dzīvojamā mājā, maksājumiem uzkrājumu fondā un maksājumiem par dzīvojamās mājas uzturēšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem. Vienlaikus ar likuma grozījumiem iecerēts noteikt, ka šie prasījumi apmierināmi ne vairāk kā piecu procentu apmērā no naudas, kas saņemta par nekustamo īpašumu.

Likuma grozījumi galīgajā lasījumā vēl jāskatīta Saeimā. **K**

AUTOSTĀVVIETAS IZVEIDE PERSONĀM AR INVALIDITĀTI KLŪS VIENKĀRŠĀKA

Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija galīgajā lasījumā atbalstīja grozījumus *Dzīvokļa īpašuma likumā*, kas paredz vienkāršot lēmuma pieņemšanu dzīvojamo māju īpašniekiem par autostāvvietas izveidošanu pie dzīvojamās mājas personām ar invaliditāti.

Lēmumu par ceļazīmes izvietojumu un autostāvvietas izveidi personām ar invaliditāti varēs pieņemt, ja par to nobalsos dzīvokļu īpašnieki, kuri pārstāv vairāk nekā pusi no visiem dzīvokļu īpašumiem. Patlaban šādu lēmumu pieņemšanai nepieciešams, lai „par” nobalsotu trīs ceturtdaļas no visiem dzīvokļu īpašniekiem.

Tāda pat kārtība paredzēta, lai iedzīvotāji varētu pieņemt lēmumu pie dzīvojamās mājas izveidot stāvvietu elektromobiļiem, vienlaikus ierīkojot arī elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktu.

Grozījumu anotācijā uzsvērts, ka, atvieglot lēmuma pieņemšanu par specializētas

stāvvietas izveidi, varētu tikt aizskartas to iedzīvotāju intereses, uz kuriem neattieksies ar lēmumu noteiktās priekšrocības. Taču, ievērojot personu ar invaliditāti, kas uzskatāmas par mazaizsargātu iedzīvotāju grupu, tiesības, kā arī valsts noteiktās prioritātes un pasākumus vides pieejamības nodrošināšanai personām ar invaliditāti, šādu lēmumu pieņemšanas procesa atvieglošana ir visas sabiedrības interesēs.

Par *Dzīvokļa īpašuma likuma* grozījumiem galīgajā lasījumā vēl jālemj Saeimā. Plānots, ka izmaiņas stāsies spēkā nākamajā dienā pēc to izsludināšanas. **K**

PAR IETVJU ATTĪRĪŠANU NO SNIEGA UN LEDUS

Katru gadu ziemā tiek veikta ielu un ietvju attīrīšana no sniega un ledus, kā arī to apstrāde ar pretslīdes materiāliem, kas nodrošina drošu braukšanu un iešanu. Kā pareizi apstrādāt ietves pie savas mājas? Par to stāsta Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta speciālisti.

Kādus materiālus izmantot?

Pretslīdes materiāli var būt dažādi:

- smiltis,
- granīta vai dolomīta sīkšķembas,
- vārāmais sāls (nātrija hlorīds NaCl),
- kalcija hlorīds (CaCl),
- dažādi pretslīdes materiālu maisījumi.

Pārsvarā tiek izmantots tehniskais/vārāmais sāls NaCl. Tajā pašā laikā nātrija hlorīda lietošana ledus un sniega kausēšanai negatīvi ietekmē ēkas, inženierkomunikācijas, transportlīdzekļus, izraisot pastiprinātu koroziju, kā arī ielu apstādījumus.

Sāls lietošanas nianse

Lai nodrošinātu noteiktās prasības, kā arī saudzētu apstādījumus un pilsētas infrastruktūru, Mājokļu un vides departaments lūdz maksimāli veikt ietvju attīrīšanu no sniega un ledus mehāniski, bet pretslīdes materiālus lietot tikai pēc sniega un ledus mehāniskas notīrīšanas (traktortehnika, specializētie sniega tīrīšanas vai savākšanas mehānismi, lāpstas, slotas).

Ja iespējams, vajadzētu izvēlēties dabai saudzīgākus pretslīdes materiālus, piemēram, smiltis, granīta vai dolomīta sīkšķembas, bet, ja tiek izmantots tehniskais/vārāmais sāls (NaCl), tam kā piemaisījumu pievienot kalcija hlorīdu (CaCl), kas gan mazāk kaitēs ielu apstādījumiem, gan nodrošinās sniega un ledus kušanu zemākās temperatūrās, tādējādi palielinot efektivitāti un samazinot kopējo hlorīdu patēriņu.

Kā saglabāt kokus?

NaCl lietošana ledus atsaldēšanai negatīvi ietekmē augšnes struktūru. Augsnē absorbētie nātrija joni degradē tās struktūru un *saputekļo* to, tāpēc augsnē samazinās gaisu saturošo poru daudzums un tiek traucēta ūdens caurplūde, kas ir cēlonis ielu apstādījumu bojāejai.

Dažādu sāļu maisījums ir mazāk kaitīgs kokiem nekā vienas sāls šķīdums. NaCl sastāvā esošais nātrijs ir vismaz divas reizes kaitīgāks par hlorīdiem, tādēļ

iespēju robežās vajadzētu samazināt nātriju saturoša sāls lietošanu.

Pēc ķīmiskā sastāva apstādījumiem labāks ir kalcija hlorīds, jo balasta elementa nātrija vietā ir barības elements kalcijs, turklāt šis sāls kausē ledu un sniegu arī – 20°C temperatūrā. Ņemot vērā, ka kalcija hlorīds ir dārgāks par nātrija hlorīdu, būtu ieteicams lietot sāls maisījumu, kurā CaCl ir vismaz 20%.

Ko nosaka normatīvie akti?

Rīgas domes 28.04.2015. saistošo noteikumu Nr.146 „Rīgas pilsētas teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas saistošie noteikumi” 4.4. punkts noteic, ka nekustamā īpašuma īpašnieks vai faktiskais valdītājs, daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas pārvaldnieks nekustamā īpašuma un tam piegulošajā teritorijā nodrošina:

4.4.1. esošo gājēju ietvju un slīpās bruģētās ietves zonas no brauktuves malas līdz ietves horizontālajai zonai, izņemot sabiedriskā transporta pieturvietas, attīrīšanu no sniega un ledus, pretslīdes materiāla kaisīšanu, kā arī publiskai lietošanai ierīkotu pagalma ceļu tīrīšanu un kaisīšanu līdz plkst. 8.00, nodrošinot gājēju drošu pārvietošanos; pastiprinātas snigšanas un apledojuma veidošanās apstākļos nodrošināma gājēju ietvju tīrīšana un pretslīdes materiāla kaisīšana, nepieļaujot uz tām sniega kupenu un ledus veidošanos;

4.4.2. esošo piebrauktuvi un piebraucamo ceļu tīrīšanu, nepieļaujot uz tām sniega kupenu un apledojuma veidošanos, kā arī to uzturēšanu kārtībā un pretslīdes materiāla kaisīšanu, lai nodrošinātu transportlīdzekļu izbraukšanu līdz publiskai lietojuma ielu tīklam;

4.4.3. pieļaujama sniega vaļņu veidošana, ja tie netraucē gājēju kustību pa ietvēm un transporta pārvietošanos pa piebrauktuviem un piebraucamajiem ceļiem; aizliegts veidot sniega vaļņus uz gājēju pārejām un krustojumiem, tuvāk par 5 metriem no gājēju pārejām un krustojumiem, kā arī koku apdobēs;

4.5. savāktā sniega izvešanu no ietvēm, kur tas traucē gājēju un transporta satiksmi, darbdienās no plkst. 21.00 līdz plkst. 7.00, brīvdienās un svētku dienās jebkurā laikā uz vietām, ko noteikusi pašvaldība. **K**

